

= Velja po pošti: =

Za celo leto naprej . K 26.—
za pol leta > > 13.—
za četrt > > 6·50
za en mesec > > 2·20
za Nemčijo oseletno > 29.—
za ostalo inozemstvo > 35.—

= V upravnosti: =

Za celo leto naprej . K 22·40
za pol leta > > 11·20
za četrt > > 5·80
za en mesec > > 1·90
Za pošiljanje na dom 20 v. na mesec. — Posamezne štev. 10 v.

SLOVENEC

Političen list za slovenski narod.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah štev. 6/III.
Rokopisi se ne vracajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona štev. 74. —

Upravništvo je v Kopitarjevih ulicah štev. 5. —
Sprejema naročnino, inzerate in reklamacije. —
Upravnika telefona štev. 188.

Kaj govore dejstva?

Veliko se človek nauči, če časih pobrska po spisih in člankih v slovenskem časopisu iz dobe našega političnega in narodnega preporoda. Tako smo zadnjič v »Zgodnjem Danici« iz leta 1849., ko so začeli tudi v Avstriji močno poganjati sadovi francoskih enciklopedističnih naukov, zasledili ognjevit apel na katoliške Slovence, spisan od našega največjega narodnega učitelja, škofa Antona Martina Slomška. Tiste pesniške nature, ki še danes o tem sanjajo, kako bi se dalo brezno med liberalstvom in katoličanstvom v naši deželi s krščansko ljubeznijo premostiti, se bodo zelo čudile, kako je preblagi Slomšek že pred več kot polstotletjem naglašal naravnost prav isto stališče, ki ga danes mi zavzemamo in ki se nekaterim idealistom zdi intransigentno. Odkod to? Ker nekateri ne pozna jo ne duha ne smeri krščanstva ne boja, ki nujno sledi iz krščanstva, kateremu se bo do konca sveta nasprotovalo in nad katerim se bodo mnogi izpodteknili za vse večne čase. Kdor prouči Slomškove politične spise, zlasti njegovo »Vabilo Slovencem v družbo svetega križa« (1849) in »Slovo od duhovnih vaj na Slatini« (1861), bo spoznal, da je naš narodni prvorobitelj neprestano in najbolj učil to-le: Avstria mora ostati katoliška, ako noče razpasti; v Avstrijo se zaletavajo zunanjí sovražniki najbolj zato, ker je katoliška; notranji sovražniki, prostomislec, pa zunanjim pomagajo; za katoličane ni nobena reč bolj nujna, kakor organizacija; v boju zoper sovražnike Cerkve, ki so obenem sovražniki Avstrije, treba odločnosti, najbolj pa je treba obvarovati ljudstvo odiranja mogočnikov in pa zapeljevanja mladine od prostomiselnih agitatorjev, »podpihalcev«, »goljufov«, »sleparjev«, »zvijačnih postavodajcev«, kakor jih je naš največji škof imenoval. »Roke ne križeni držati!«, je bil prvi Slomškov nauk, ko je katoliške Slovence pozivjal se zdržiti, izrekel je pa ravno v tem vabili še nekaj pomembnega. To mesto navedemo doslovno:

»So nekateri, ki misljijo, koga bi se pa bali? Kaj bi nam mogel kdo vero vzeti ali pa naše cerkve podreti? Če bi divjanje naših sovražnikov še nekoliko časa trpel, v kratkem bi se ne svetil več križ na naših visokih zvonikih! Ako sovražniki katoliške cerkve dobijo oblast v državi v roke kakor svoje dni

na Francoskem, bodo tudi duhovne pastirje iz naše dežele izgnani in cerkvi vse premoženje vzeli, ta je gotova! Ali bo pa katoliška vera še kdaj potem med izdivjane ljudi prisvetila, ali še kdaj namestniki božji po naših lepih dolinah in vinskih goricah v Bogu posvečenih belih cerkvah sveto mašo služili, to ni gotovo. **Cerkve so lahko podere, pa pozidati jo je gorje; in kar lahko zgubimo, bomo težko našli več!**

»Cerkve se lahko podere, pa jo zopet sezidati, to je težko!« zlat nauk Antona Martina Slomška — da bi ga katoličani nikdar ne pozabili!

Tri stvari so, ki nas uče, kako je svobodomiselnost na celiem svetu tesno med seboj zoper nas združeno, kako smotorno zasleduje svoje cilje in kako je vsako zanašanje na moč krščanske ljubezni prazno in zastonj, ako obenem ne znamo nastopiti oboroženi zoper tiste nauke in njih nositelje, ki podirajo to, na čemur krščanska ljubezen sloni: krščanstvo. Te stvari so: Ferrerski kravali, boj za šolo na Francoskem in nove volitve za republiko, ki se pravkar vrše.

Oglejmo si te tri stvari na podlagi pozitivnih dejstev, čisto nepristransko in v njihovi medsebojni zvezbi!

Ferrerska gonja! Ferrer je bil usmrčen 13. oktobra 1909. Vojno sodišče ga je, kakor je poznejsa zmerno liberalna vlada Moretova s publikacijo sodnijskih aktov sama dokazala, po jači vestni preiskavi obsodilo kot anarhisto, povzročitelja znanih barcelonskih grozot in umorov, nikakor pa ne, ker je vodil »Svobodno šolo« po francoskem vzoru. Kljub temu so pa svobodomisinci namah in kakor na en inig zagnali po celiem svetu krik, da je bil zaradi svobodne šole »umorjen«, in sicer na prigovaranje jezuitov in tajno rovarjenje Rima. Zakaj tako? Zato, da so mobilizirali javnost zoper katoliško šolstvo in opozorili na svobodno! Dejstva govore tako! Kdo je Ferrersko vpitje organiziral? Veliki Orient francoski, središče vseh lož. To dokazujejo med drugim sledeči spisi in objave: La France-Maconnerie demasquée, 1909, 1910; Bulletin der freimaurerischen Weltgeschäftsstelle, Bern 1909; The New Age — Official Organ of Freemasonry, New York 1910; Rivista massonica 1909. Znani veliki mojster laškega Velikega Orienta, Ettore Ferrari, je ob tej priliki izdal manifest dne 14. oktobra 1909, v katerem pravi: »Francisco Ferrer, onore della cultura je del pensiero moderno — čast kulture in moderne misli — neumorni apostol

posvetne ideje, je bil usmrčen na povelje jezuitov. Ni bila sodba, umor je bil. Groza je pretresla vesoljni svet. Rim, ki ima v svoji sredi zgodovinsko skalo vseh tiranov, in iz katerega je v našo sramoto izšla morilska misel, naj združi v okrilju sence Giordana Bruna, vse svobodomislice, in naj zakličejo, da ta novi zločin Rima ne bo ostal nemačevan!« (Rivista massonica 1909.) Nato pa: »Spričo tega krvavega atentata vesoljnega jezuitovstva pozivljamo vse lože, da s podvojeno vremeno začnejo propagando zoper klerikalizem, razburijo narodno dušo, okrepijo svobodomiselnina društva, glede jezuitov in vseh drugih redov pa delajo na to, da jih iz dežele spodijo!« To je bilo naslovljeno na Italijo; zdi se, da je ta glas ondi tudi v vladnih krogih odmev našel.

Ferrera, anarhista, so napravili načas za mučenika Svobodne Misli in predvsem Svobodne Šole, da dajo znamenje za splošen kulturni boj, če pa bi tega ne dosegl, saj za novo preganja francoskih katoličanov na šolskem polju. In res!

Solski boj! Nekako ob istem času, ko se je pletla Ferrerska gonja, so vsi francoski škofje izdali pastirski list (14. septembra 1909), v katerem so obsodili štirinajst učnih knjig, ki se rabi v francoskih ljudskih šolah, ker kršijo svobodo vesti, temeljni državni šolski zakon, ki zapoveduje v šoli nepristranost v verskih rečeh, in pa zapovedi katoliške cerkve. Svobodomisinci so to priliko v veseljem pograbili in, okrepčani po »mučeniški« Ferrerovi krvji, so zagnali velik hrup. Škofje so samo verske pravice in svobodo vesti branili, Ferrerovi so pa celo stvar tako zasukali, kakor da »jezuitovstvo« pripravlja »nov atentat« na državo. Zato je francoska vladna večina v zbornici nekako kot odgovor na pastirsko pismo dne 24. januarja 1910 sklenila začeti razpravo o novih zakonih, ki se tičejo posvetne državne šole. Ti zakonski predlogi so ti-le:

Prvi je bil vložen že 25. junija leta 1908. Ker so namreč katoliški Francozi leta 1905 sklenili »Zvezo katoliških družinskih očetov«, ki ima namen državnim zakonom nasprotuoč proti-versko, protimoralno in protidomovinsko propagando socialističnih in anarhističnih učiteljev na ljudskih šolah omejiti in je doseglia tudi, da je sodišče zavolje tega v Dijonu obsodilo učitelja Morizota — so liberalni poslanci izdelali predlogo, glasom katere se imajo družinski očetje, ki otrokom branijo

udeleževati se obligatoričnega pouka in rabiti predpisane učne knjige, nadalje tisti, ki z govorili ali tiskovinami ovirajo delo državne posvetne šole, kaznovati na podlagi kazenskega zakonika člen 479, 480. — Drugi zakonski predlog, vložen 30. junija 1908, določa, da družinski očetje učiteljev, ki se pregreše zoper versko neutralnost, ne morejo tožiti sodnijskim potom, ampak administrativnim, potom prefekta torej. — Tretji zakonski predlog omejuje postavo 30. oktobra 1886 glede zasebnih šol, in sicer na tak način, da zasebne šole popolnoma ubije. Morajo imeti vse od države predpisane učne knjige, torej tudi brezverske, duhovniki na njih ne smejo poučevati, kar ima namen onemogočiti verouk, državno nadzorstvo je tako precizirano, da bodo mogli biti za učitelje imenovani le državni oblasti všečne osebe itd.

Preden se je začela razprava o teh zakonih, ki bodo menda vzakonjeni jeseni — ker se je medtem zbornica razšla in se ravnonak vršijo nove volitve — so Ferrerovi začeli obdelovati javnost v časopisu, njim na čelu — to dobro pomnimo — Jaurès, predstavitelj francoske socialne demokracije. Glede Ferrerja in svobodne šole je bil ta možki pripada stranki, katera neprestano naglaša svojo versko neutralnost, ves čas na strani svobodomiscev, Brianda, Vivianija Milleranda ter Buissona. Označil se je za prijatelja Ferrera in je objavil v svoji »Humanité« silno ginjaivo pismo, ki mu ga je Ferrer iz ječe iz montjouške trdnjave pisal. Danes je dokazano, da je to pismo bilo spisano v Parizu! Iste dne, ko je bil Ferrer usmrčen, 13. oktobra, je v »Humanité«, glasilu socialističnega Jaurèsa, izšel sledeči manifest:

»Alfons XIII. in njegovi ministri so se pokrili s sramoto. Klerikalna, kapitalistična, monarhistična Španija je, računajoč na slabost Evrope in Amerike, svetovno vest zločinsko izzvala. Madridski briganti pa se varajo. Kar so vlade opustile, to bodo storila ljudstva. Ferrer in vse žrtve španskih brutalnosti bodo maščevane. In ker imajo španski mogotci zastopnika v Parizu, naj ne čujejo samo glasu meščanskih diplomatov, ampak tudi močen glas ljudstva. Kri žrtve naj pade na glavo rabljev! Doli Alfons XIII.! Doli morilec!«

Bivši prijatelj in somišljjenik Jaurès in Briandov pa je pisal v svoji »Guerre sociale« še veliko lepše, in sicer doslovno tako-le:

»Španska farška drhal, ki je umor

prepove, da ne sme govoriti s Tinetom. Metka — prepričana — da je Tine poten — se ne uda. Vsled tega nastane razpor — in hči gre od hiše — služit. Iste dne je pri Jamnikovih na ogledih nevesta Alena. Ko zve, da se je starci udal, razodene takoj Francetu svoje bodoče gospodinjstvo: V kmetiško hišo morajo čipkaste zavese k oknom, velika peč bo šla vun, v kot divan, klicati se mora enkrat za trikrat, ker je bolj gospodar. Ob tem pogovoru se pa pojavi Blaže, boter Jamnikovih otrok, originalen samec, posestnik male hiše, denaren, godec na svatovčinah, kmetiški poet, ki rad govoriti v rimah.

Tako se ponudi Francetu in Aleni za godca. Alena se razhudi, češ, da kmetiška harmonika ne bo pela na njeni svatbi, in ker Aleno starci boter tiče, se nevesta razhudi, z njo vred France ter poženeta Blažeta iz hiše. Blaže prekuje Francetu med vratmi: »France, toliko ti rečem, revež boš.«

Ko odide Alena po sobah, da ogleda, kaj bi bilo treba preureediti, se pojavi pri Francetu agent Kragelj — v službi ponarejalca bankovcev Prelesnika — cesarja, kakor ga je nazivalo ljudstvo. Kragelj mu ponudi denar, France se brani — in agent izpozna, da je zmotil. Prelesnik ga je poslal k

LISTEK.

F. Finžgar.

„Stari in mladi.“

Anton Medvedova igra-predsmrtnica:

V kranjskem »Ljudskem Domu« se je pod vodstvom profesorja A. Robida v nedeljo, 24. aprila uprizorila Medvedova igra »Stari in mladi«, oziroma pod izpremenjenim naslovom »Četrta božja zapoved«. To je zadnje večje delo — igra predsmrtnica — izpod peresa pokojnega pesnika in dramatika. Ker je delo še v rokopisu in širši javnosti neznano, naj tem potom zve javnost nekaj več o tej zanimivi igri.

Dne 18. decembra 1909 mi je pisal pokojnik sledеče: »Skoro dovršim štiridejanko »Stari Jamnik«, o kateri sem Ti zadnjič pravil. — Za diletantske odre mislim, da bo zelo pripravna in pretresljiva vzpodbuda k četrti božji zapovedi, dasi je brez vseh suhoparnih naukov. Loquuntur facta et actus! (Govore dela in dejanja.)

Rokopis pa ima na zadnji strani zabeležen datum s svinčnikom: »Končal 14. XII. 1909. Iz tega je jasno, da je bila igra, ko mi je pisal, že dovršena

in da je smatrati njegovo napoved »dovršim« le še kot pilo, katere v rokopisu ni mnogo zaslediti. Po prejšnjih datih se dá sklepati, da je celo igro dovršil tekem treh tednov — v adventu leta 1909. Januarja je že poslal igro na Breznicu, kjer so jo uprizorili dne 13. februarja ob splošnem navdušenju in zadovoljnosti. 10. februarja sem mu ustno povedal svojo sodbo, nakar mi je reklo, naj teh par malenkosti sam izpremenim ter igro odpošljem v Celovec Mohorjevi družbi. Ta je igro tudi sprejela, pa me zaeno obvestila, da dovoljuje njeni uprizarjanje kot izključna lastnica rokopisa kljub temu, da še ni tiskana. Ko je zvedel za igro profesor A. Robida, je osebno poprosil Medveda zanjo. Pisatelju mu je poslal prvotni, s svinčnikom pisani rokopis in določil, da se po Veliki noči sam udeleži te skrbno režirane premijere in ob tej najbolje izpozna, če bi bilo treba kake tehnične izpremembe. Žal, da tega dne ni učakal. Prvotni naslov »Stari Jamnik« je izpremenil na rokopisu in naslovil igro »Stari in mladi«. Robida je pa ta naslov še zamenjal z naslovom »Četrta božja zapoved«. Medved je še zvedel v bolezni za to izpremembo, pa mu ni bila všeč. To pač za to ne, ker bi cikala na Anzengrubrjevo istega naslova in drugič zato ne, ker so termini

v naslovu zajeti po narodni govorici — udomačeni zlasti na Gorenjskem. Če bi bilo zapisano v narečju: »Ta star« pa ta mvad«, bi bil naslov za vsakega Gorenjca popolnoma jasen, ker se v tem precizira družinsko razmerje med očetom — užitkarjem in sinom — mladim gospodarjem. Zato bo pač treba, da v tisku ostane naslov: »Stari in mladi«, kakor ga je določil avtor.

To bi bila zgodovina te narodne igre, njena povest je pa sledi: Kmet Jamnik ima troje otrok: Franceta, Mico in Metko. Mica je že primožena k Šepariju, France in Metka sta še doma. France se v mestu seznamni z Aleno Židanovo — napol gospodsko deklico, ki je vrlo zabavna, z ljubeznijo dokaj radodarna, o zakonski zvezri pa sodi zelo praktično in zato išče ženina, kjer bi si ugnezdiла udobno življenje. France se zaveruje vanjo z vso silo in zahteva od očeta, naj mu izroči gospodarstvo. Očetu ta nevesta ni pogodila, pa se vendar uda in mu izroči posestvo razen lepega drošča, katerega si izgovori za priboljšek s kotom v čumnati in hrano vred. Najmlajša hči Metka pa ljubi hlapca Tineta — služčega pri vdovi Kramarici. Zlobni jeziki Tineta hudo natolcujejo in mu očitajo divji zakon s Kramarico. Zato Jamnik trdo prime hčer Metko ter ji

ukazala, je morilska družba. Pri prvi primerni priliki se bomo zato maščevali nad francoskimi farji! Pri prihodnjem ljudskem gibanju naj naši jezuiti hostije, ki jih spravljajo v svojih škatljah, porabijo zase. Ministrski predsednik Maura je zavrnaten morilec, kakor psa ga bomo razparali — kakor se je zgordilo njegovemu predhodniku Canovi! Mladi kraljevski kretin je tudi zavrnaten morilec, pravtako kraljeva svinja portugalska. Sam si je podpisal odsodo. In ko bo krepljal, noben človek na celi svetu ne bo za to kraljevsko mrho jokal. Vsi danes pred španško poslanosti!

Vse to v zvezi z agitacijo za poostrenje šolskih zakonov dovolj označuje smer, v kateri gre sedanji režim na Francoskem, ki je ves od Brianda odvisen, od tistega Brianda, ki je v Jaurèsovih idejah izrastel in svojčas v svoji »Lanterne pozivljal vojake, naj streljajo na častnike, pa je danes ministrski predsednik, svojih naziranj pa še ni nikoli preklical, nasprotno leta 1906, ko je postal naučni minister, dejal, da svoje preteklosti ne zatajuje v nobenem oziru.

Ti ljudje delajo zdaj tudi nove volitve. Gre se za to, da se dobi še trdnejša večina, da se bodo izvedle nove protikrščanske šolske postave, v prvi vrsti, da se zatre zasebno šolstvo in izroči naraščaj na milost in nemilost brezverski državni šoli, v kateri poučujejo učenci Hervéjevi. Najbolj značilno pa je, da se Briand, sedanji absolutissimus na Francoskem, v volivnem boju vozi okoli in ljudi farba, da je za svobodoljubnost in toleranco tudi nasproti cerkvi, in da je vladnim kandidatom prepovedal postaviti boj za šolo na kandidatni program! Na tem se drašično spozna način, kako hočejo brezverci svoje namene doseči.

Iz tega pa se še nekaj vidi: kako se demokracija, postavljena na protikrščanski temelj, izprvje v ohlokracio, kako ljudovlada postane vlada držali. Kdo vodi danes demokratično Francijo? Volitev, ki so se zdaj nekako do polovice izvršile, se ljudstvo malo udeležuje, kar je poštenega, je naveličano, vse vodi bogata klika, ki si za svoje namene najame druhal. In da te demoralizirane družali ne bo konec, zato hočejo ohraniti državno šolo, oziroma jo »izpopolnit«, da ne bo nikoli zmanjkalo elementov, ki jim je boj zoper cerkev življenjska naloga!

Ali je treba še kaj več? Zadosti jasno se iz vsega tega vidi, da se katoličani na svobodomiselne fraze o toleranci ter medsebojnem razumevanju in upoštevanju ne smemo zanašati, ne smemo verjeti tistim, ki pravijo, da se verskega čustva samega nihče noče dotekniti, da se gre samo za demokratično načelo verske svobode itd., zakaj vse to so zvijanje finte nasprotnikov! Je še nekaj takih danes med nami, ki pravijo, ja, med liberalci je veliko pobožnih ljudi, ki poštenu živijo, med katoličani pa veliko slabih elementov. Omejujmo se z golj na notranjeversko plat! Prijatelj! Če je med nami veliko slabih, pa sodeluj, da jih bo čezdalje manj! Kdor je pri liberalcih še dober, ni zato, ker je liberalec, ampak ker manj delujejo še močni nezavestni krščanski vplivi in navade, če pa med nami ni vse popolno, treba pomisliti, da

na našem človeku vsako najmanjšo hibo prej opazimo, kakor največje pri nasprotnikih! O, le nič ne skrbi, svoje ljudi bomo že vzgojili! Nič ni razločka med krščanstvom in takozvanim »klerikalstvom«, kakor nasprotniki pravijo. Za nas velja: Kristjan = katoličan = pristaš krščanskega nepolitičnega, gospodarskega in političnega gibanja. To je naš ideal, pa ga bomo tudi dosegli, če bomo neumorno delati, zakaj naše organizacije imajo tudi etično nalogu. Zato pa je tudi vsako koketiranje z nasprotniki odsodbe vredno in škodljivo katolički stvari kot taki, zakaj liberalizem v svoji celoti, po svojem duhu in po svoji smeri gre za tem, da ugonobi krščansko misel kot tako, naj bodo nekateri posamezniki še tako »pobožni«. Francija uči, svari in kliče katoličanom, kakor je dejal že nepozabni Slomšek:

»Cerkev se lahko podere, pa jo zopet sezidati, je težko!«

Jesenška šola.

Po mnogih prošnjah in zahtevah, zlasti po odločni brzjavni peticiji zadnjega shoda na Savi, so se merodajni faktorji zganili, da smo imeli 25. aprila na Jesenicah javno obravnavo za zidanje nujno potrebnne nove slovenske šole. V marsičem je bila obravnavo tako zanimiva in poučna, za Slovensko na Jesenicah pa toliko pomena, da moramo nekaj podatkov sporočiti javnosti.

Nič čudnega ni, da sta na Jesenicah dve krajevni stranki, ki se borita za prvenstvo; in to so Jesenice s svojim velikanskim železniškim prometom, in Sava s svojo velikansko industrijo. To tekmovanje in pa to, da se Jeseničani in Savčani niso mogli zediniti za skupni prostor, je bilo tudi vzrok, da se je svojčas sklenilo, zidati dve štirirazredni šoli, eno na Jesenicah, drugo na Savi. Vsakdo pa uvidi, da so za taka kraja, kakor so Jesenice in Sava, štirirazredne popolnoma nedostatne. Zlasti za Savo bi bil ta korak v narodnem oziru usoden. Čuje se, da misli kuratorij štirirazredne nemške šole na Savi isto razširiti v šestrazrednico, in to zaradi velikega števila slovenskih otrok, ki se hodijo v nemško šolo učit nemščine. Ne moremo zameriti, da bi ljudje radi znali tudi nemščino, ampak te naj bi se naučili v zadosti obširni slovenski šoli in v materinskem duhu. Treba pa dobro premisliti, kaj bi bila naša Sava s štirirazredno slovensko in šestrazredno nemško šolo.

Pod utisom starega lokalnega patriotskega se je pričela tudi zadnja obravnavna na lici mesta med Jesenicami in Savo. Že so jelle stranke med seboj postajati glasne in bati se je bilo, da se razbije skupna akcija za skupno šolo. Župnik Skubic pa se je posrečilo, preprečiti medsebojne prepire, in je navzoče pozival, naj ostanejo mirni in se potem v zaprtih prostorih stvarno in mirno pogovore, da bo vsakdo lahko slišal razgovore. Ljudje so pametni in so takoj tudi uvideli, da prepriči dveh in dveh ne vodijo do nikakega cilja.

Nato se je vršila obravnavna v saloni gosp. Mesarja na Jesenicah. Župnik Skubic je v daljšem govoru pozival udeležence vseh strank, naj si vzamejo za ideal jeseniške šole skupno osem-

razrednico, za kakršno prosi ves krajni šolski svet, ne pa samo šestrazrednice, za katero se ogreva okrajni glavar. Slika, kakšno prihodnjost imajo Jesenice in Sava, ki se pravzaprav sedaj še razvijata. Zato nam štirirazrednice ne pomagajo ničesar. Dokazuje iz postavnih določil, da ima tak industrialen kraj tudi pravico do večrazrednih šol, kjer naj se učenci industriji primerno tudi izobrazijo. In za meščansko šolo, kakršna bi morala biti postavno v vsakem okraju po ena, so Jesenice najprimernejši kraj v radovljiskem okraju. Prostor za šolo naj določijo udeleženci sami; samo na to naj vedno gledajo, da se skupna akcija ne razbije, kar bi bilo v največjo škodo Jesenicam in Savi.

Udeleženci vseh strank župniku čestitajo, samo gosp. okrajnemu glavarju se je vzljubilo župnika grajati, češ, da »tukaj ni političen shod za take govorance in da ne bo vse tako kakor misli vsegamogočni farovž«. Župnik na to odločno reagira, češ da odklanja take izraze, ker pri Mesarju ni nikakega farovža, ampak je samo župnik, ki je obenem tudi član krajnega šolskega sveta. — Nato govorita za skupno osemrazrednico še gosp. gerent Čebulj in gosp. Schrey, ki pojasnjujeta, da nam pojde vlada in dež. šolski svet v tem vprašanju gotovo na roke. Pri glasovanju so udeleženci enoglasno glasovali za predlog gosp. župnika in krajnega šolskega sveta ter gerentstva, kar je bilo za glavarja mrzel tuš.

Ker so se oglašali k besedi tudi nekateri udeleženci, jih je glavar zavrnil, češ »kdo da jih je sem klical«, dasi je stal v povabilu, da »se vabijo vsi šolo vzdržujoči udeleženci z dostavkom, da se te obravnavne zanesljivo udeleže«. Udeleženci so jeli užaljeni pobirati klobuke, da odidejo. Le s težavo so jih gosp. gerent in drugi pomirili, da so ostali.

Sledi določitev prostora za skupno šolo. Navzoči zahtevajo deset minut odmora, da se pogovore. Glavar se obotavlja, končno pa mora dovoliti, in interesentje se brez prepiru zedinijo za prostor pred jeseniškim kolodvorom, s pogojem, če se dá dobiti, ker je železniška last. — Obračamo se tukaj do poslancev, da nam gredo pri podjetju z vso vnemo na roko, ker je zadeva za slovenske Jesenice življenskoga pomena.

K besedi se oglaši še soc. demokrat Ogris, ki pa je slučajno pozabil, da ima čepico na glavi, za kar ga glavar čudovito pokara. Ogris se odkrije in prosi, če sme sedaj govoriti. Ko konča, pa zopet zaprosi glavarja, če se sme pokriti. In tako je postala obravnavna tudi zavrnita.

Nato se prebere zapisnik, ki je bil zopet zapisnik svoje vrste. Postojanka o župnikovem govoru je bila čisto napovedna, proti čemur so vsi udeleženci enoglasno protestirali. Župnik zahteva, da se protest zabeleži. Glavar pokliče za pričo istinitosti gosp. nadzornika Janežiča, ki pa je tudi oporekal, da bi bil župnik govoril tako, kakor stoji v zapisniku; nakar se je moral zapisnik popraviti. Sploh je možati in stvarni nastop g. nadzornika vsem imponiral.

Uspeh vse obravnavne je bil neizmerno vesel za vse udeležence, ker se

je dosegla vsaj v tem premenitnem vprašanju solidarnost vseh. Dal Bog, da bi v šolskem vprašanju edinost tudi neskaljena ostala, ker le potem je upati srečnih uspehov. Obravnavna pa je tudi pokazala, da glavar na Jesenicah in Savi nima prav nikakega zaupanja.

„Pripravnški dom.“

V četrtek je imelo društvo »Pripravnški dom« svoj redni občni zbor. Predsednik gosp. prelat Andrej Kalan je otvoril zborovanje, pozdravil navzoče člane ter se v topih besedah spominjal umrlih članov šolskega svetnika Jakoba Vodeba in kanonika Fettich-Frankheima. V znak sožalja so navzoči vstali s sedežev. Nato je poročal kanonik gosp. prof. Anton Kržič kot tajnik in blagajnik o delovanju in dearnem stanju društva, ki ima namen, ustanoviti dom za gojence c. kr. učiteljsca v Ljubljani. Iz poročila posnemamo, da je imelo društvo v preteklem letu dohodkov s prejšnjim premoženjem 78.709 K 58 vin.; stroškov je bilo 503 K 08 vin., torej je bilo koncem leta 1909 čistega premoženja 78.206 K 50 vin., ki je plodonosno naloženo. Poročilo so odobrili računski nadzorniki in je občni zbor izreklo toplo zahvalo gosp. poročevalcu. Odbor se je izvolil za tekoče leto sledenje: predsednik prelat Andrej Kalan, podpredsednik ravnatelj Anton Črnivec, tajnik in blagajnik prof. Anton Kržič, odborniki: monsgr. Anton Zupančič, ravnatelj dr. Vinko Gregorič, spiritual Alojzij Stroj in uršulinski spovednik Mihael Bulovec; v razsodisce so se izvolili: kanonik Josip Šiška, okr. šolski nadzornik Anton Maier in katehet Janko Mlakar; za računske nadzornike sta izvoljena: prof. bogoslovja dr. Ivan Janežič in vadniški učitelj v pok. Franc Gerkman.

Jesenške novice.

J Vincencijeva družba na Jesenicah je začela svoje delovanje. Konference se vrše vsak torek zvečer ob pol 8. uri v župnišču. Upamo, da blagovrane dobrotnice in dobrotniki ne bodo zaprli svojih rok, pa tudi ne svojih žepov ubogim revežem. Delo ni ne nacionalno, ne politično, ampak samo ljubezensko. Zato vsi na delo za zapuščeno bedo! Dobrotnosti se ne stavijo nobene meje.

J »Mladi in starci«, igra rajnega pesnika Antona Medveda, ki se je vprizorila preteklo nedeljo, je vspela nad vse dobro. Videli smo toliko gostov, da smo se v srce razvesili. Sploh »Delavski Dom« dobiva čedalje več prijateljev izmed vseh slojev. Scenerija je bila preteklo nedeljo naravnost izborna. Gosp. Fr. Torkarja in tovariša moramo imenovati v tem oziru mojstre. Tu se lahko vidi, kaj stori za društvo požrtvovalno navdušenje. Delavci, le naprej na tej poti, ne glede na levo, ne na desno.

J Sklopikon si omisli v najkrajšem času Katoliško delavsko društvo. S tem bo storjen zopet lep korak naprej v našem društvem življenju, zlasti za predavanja, ki so pri nas tako pogosta. Pritegen bo tako, da se iz njega napravi tudi kinematograf, kadar dobimo električno.

Separju — svaku Francetovem — je pa prišel k Jamniku, kjer se je reklo z domaćim priimkom pri Separju. Tako z France za tajnost, da njegov svak razpečava po sejmih ponarejeni denar. Ko vstopi Alena, se oba agent in ona — preplašita. Kragelj je bil njen ljubimec. Alena mu oblubi, da še ni pozabljen, in bo bodoče lahko — hišni prijatelj.

To so dogodki prvega dejanja, in je z njimi utemeljen in začrtan nadaljni razvoj, kateri je moral logično nastopiti.

Alena je razsipna gospodinja, vesela, očeta Jamnika prežene iz hiše, da mora k hčeri Mici na Separjevo. Francetu nedostaje denarja zaradi Aleline potratnosti, zato se zaveže s Separjem in sklene, da tudi on prične kupčevati s ponarejenim denarjem. Pri Separju se kmalu naveličajo Jamnika in ga tudi poženo od hiše. Zaeno zapade Metko, ki je izgubila službo — in sta oče in hči brez strehe. Obeh se usmili boter Blaže, ki kliče grom in blišč na ljudi, ki tako preganjajo starčka-očeta. Blaže zaloti v starem Jamnikovem mlinu ponoči Prelesnika in Franceta — ko štejeta ponarejene bankovce. Alena se naveliča Franceta in ubeži z agentom Kragljem na Nemško. France obupan proda posestvo botru Blažetu na sejmu, kjer sta s Separjem kupčevala s ponarejenim denarjem. Blaže je kupil posestvo za Tineta, ki se naseli z Metko in starim Jamnikom na

domu. Separja in Franceta zgrabijo na sejmišču orožniki.

Ta povest pač ni nič poiskano-novega — je navadni refleks življenja, kakor ga srečavaš križem sveta. In prav zato, ker je s to igro Medved segel kar v sredo življenja, se mu je brez dvoma izmed dramatičnih del najbolje sponesla. Tudi v tej igri ni bahate, z vsem šumom in hrupom, gromom in plohami opremljene teatralike, katero uporablja radi sestavljavci dram, poznavajoč bolje oder — nego idejo, za katero se gre. Preprosto, kakor je preprost kmetiški dom, se razvija in razpleta dejanje — toda iz tega kipe misli in ideje, udarjajo kljici in grožnje, kakor bi donelo s Sinaja. Medved je imel pred seboj v prvi vrsti namen, da poda »pretresljivo zgodbo k četrti božji zapovedi«. Dotaknil se je tiste socialne rane v našem narodu, kateri hite na pomoč državniki — starostno zavarovanje. Kdor je dosti preživel križem domovine, je zadeval ob tako tragične momente, ki se dogajajo po kmetih in drugod po družinah, kjer je star užitkar na svojem lastnem domu, da obstrmi in se vpraša: Ali je to mogoče? In vso ostudnost, vso nesramno sebičnost in nepotrpeljivost z betežnim starcem nam je Medved privel na oder. Prepričan sem, da ne učinkuje vtoliko kaznen, ker sin in zet prideva v roke pravici — ampak veliko bolj ta očiten zgled, ki se z vso tragiko razvije pred

našimi očmi, ko vidimo prejšnjega trdnega posestnika — berača na cesti, brez strehe, iščočega zavetja med razvalinami starega mlina — vsled brezravnih krivic, ki mu jih zadaja lastni rod. In ta efektna slika iz življenja se je Medvedu posrečila popolnoma. Nje razvoj je logičen, vsled danih premisli železno nujen. Oče Jernejec — stari Jamnik — je središče igre, krog njega, zoper njega in za njega se pletejo vse druge niti, katere vozla le deloma boter Blaže, in je zato tudi ta oseba naravnina in neprišljena — ne kak diabolus rotae — potiskič dejanja. Značaji oseb so dosledno risani. France zaljubljen omahljivec — brez moči in besede pravega gospodarja, ki udari in zarobani, kadar je treba ter okrene voz na pravo pot. Njegov svak Separ je neke vrste kmetiški cinik: miren, ne briga ga krivica — briga ga le denar in za tega gre preko src in postav. Alena je tip, kakor ga mora roditi življenje brez prave vzgoje: pogospoden kmet. Ob tem značaju je zadel Medved še drugo resnico: Nevesta, ki pride k hiši kot slaba gospodinja — je prava kuga za dom, ki ga prejalisel izpodne, če ni v možu toliko sile, da jo šele vzgoji. In takih tipov je čedalje več: Ni gospod — pa ni kmet. Gospokemu življenu ukrade krilo in kretajo — glava je ostala puhta — plemenito ljudsko srce se je pa izkvarilo — in tako se ti rodi bitje, ki ni ne za kola ne za sedlo.

S temi mislimi, katere je Medved položil v igro, je poleg preproste tehnike popolnoma zadostil namenu, katerega si je začrtal: Igre za ljudske odre pa zaenjo po klasičnem principu: očiščevanje zblodynih strasti. Ni pa s tem rečeno, da igra ne sme na oder, kjer reprezentirajo svet — pravi umetniki. Prepričani smo, da mora vsled krasnega, jedrovitega dijaloga, duhovitih isker in poglobljenih čustev in zanimivega razvoja vspeti povsod in da go to preroma še vse odre naše domovine.

Ne bo pa odveč, če izpregovorimo še o kranjski premjerji.

Najprej naj bo konstatirano, da je »Ljudski Dom« v Kranju posestnik tako konfortnega odra, kakor ga meni razen Ljubljane ni nikjer pri nas. Ves aparat na odru in za njim ustreza zlahka prav težkim prizorom. Načrt je izdelal profesor Robida.

Za drugo povdarjam splošno: Igralsko osobje, katero vzbjava šesti mesec taisti Robida kot režiser, ima začudo dosti rutine in dokazuje vzdelenje, koliko prave, gorke umetnosti je zakopane pod ledino našega ljudstva. Tak zbor igralcev — skoro vse sinovi in hčere obrta in rokodelstva —

J Razstava ženskih ročnih del predi ženski odsek delavskega društva na binkoštno nedeljo in pondeljek v »Delavskem Domu«. Razstava obeta biti tako zanimiva. S tem bodo naše društvenice odgovorile na vprašanje, ki ga tolikrat slišijo: »Kaj pač delajo ob društvenih večerih 'ajmohtarice' v »Domu?« O tem bomo še ob priliki izpovedovali. Žene in dekleta, le povzajte se, da takim vprašanjem dobro odgovorite!

j Zanimivo obravnavo za »idanje nove slovenske šole na Jeseni« smo imeli pretekli pondeljek. Vse je z uspehom silno zadovoljno. Glavar se je pri tem izkazal kot tako slabotnega prijatelja Jeseničanov. Natančneje bo o tej pomembni obravnavi govorov kdo drugi poročal.

j Sokoli v »Slov. Domu« jako jadikujejo, da se jim slabo godi na Jesenih, da se ljudje ne zanimajo zanje, da nimajo denarja itd. Še nikoli niso tako resnične povedali. Vse radi verjamemo!

Črnomaljskih liberalnih novin.

Iz Črnomlja se nam piše: Poznana družba črnomaljskih liberalcev se nasaša v zadnjem času le še na svojo lažnost in na pripravljenost »Slovenskega Naroda«, dati svojim čitateljem v duševno hrano vsako in tudi najgršo laž. Kadar ti ljudje medseboj iztuhtajo kako prav grdo laž, si stiskajo drug drugemu roke in sami sebe hvalijo, kako dobro vse »pogruntajo«, kako strašno se bodo jadili »klerikalci«. Reveži nimajo volivcev, pa bi jih radi imeli. Zato pa misljijo, da bi se dalo kaj opraviti z ozirom na bodočo volitev župana s tem, da sedanjega župana očrni pri volivcih. — Sedanji naš župan je prevezel iz rok bivšega liberalnega župana g. Puhka inventar občinskega premoženja na majhnem listku zapisanega, češ, »tu imaš listek in s tem ti oddajam občinsko gospodarstvo«. Volivci pa pozajajo sedanjega župana dobro kot poštenjaka, vedo o njem tudi, da ni kak birokrat ali kak računski uradnik, ki morda veliko beleži in beleži, a malo storii. Volivci tudi dobro vedo, da sedanji župan vsled svojega poklica ne more tičati ves dan v občinski pisarni, ampak da je navezan na pomoč svojega občinskega tajnika. Ker se niso našli nekateri izdatki, oziroma prejemki vpisani v knjigah pri reviziji občinskih računov, dasiravno je dotične vpise župan tajniku naročil, so zagnali liberalci v »Slovenskem Narodu« z dne 7. aprila t. l., št. 77., huronski krik, češ, da si je hotel župan prisvojiti občinskega premoženja okrog 500 kron, reci petsto kron, da pa sta revizorja to preprečila. No, če sta gg. revizorja kedaj že kaj čula o defravdantih, se bosta pač težko spomnila na kakega, ki bi si bil prisvojil borih 500 K, navadno se taki ne postavljajo v nevarnost za kako malo svoto, ampak si privočijo že tisoče, a zraven, če le mogoče, uidejo čez lužo v Ameriko. Gospodu županu pa ni prišlo kaj takega niti na misel.

A gosp. strogim revizorjem povemo še več. Ko bi bila vse dobro pregledala, bi bila našla v občinskih blagajnih, da je denarja v nji več, kakor bi ga po računih moralno biti. Prišla bi do zaključka, ne le, da v občinskih blagajnih denarja ne manjka, marveč da ima še župan iz nje dobiti precejšen znesek. Toliko na naslov gg. revizorjev, večnega kandidata za županski stolec g. Puhka in starosten Sokolov g. davkarja Klinca. Čas bi že bil, da bi se Črnomaljci liberalcev popolnoma otresli. Liberalci so poslali napad na g. Skubica v »Slov. Narod«. A v Črnomlju se vsak izmed njih dela lepega in vsak »obsoja« (1) napad na gospoda župana. Višek hinavščine pa je, da se sami ponujajo, da bodo poslali popravek v »Narod« v prilog g. Skubica. Da bi se znebili gospoda Skubica, so napravili še en, skoraj bi rekli obupen, ker smešen poizkus. A n o n i m n o so denuncirali gospoda župana pri državnem pravdnuštvu, češ, da je zakriven defravdacija (1). Kakšna je ta »defravdacija«, se razvidi iz občinske blagajne, iz katere ima, kar je rečeno, župan še zahtevati izplačila, kar njemu gre. Liberalci, le vijte si roke veselja in ploskajte, si jih bote izpahnili. Se še vidimo!

Tržiške novice.

t Halleyev komet razburja ljudi tudi v Tržiču. Vse radovedno pričakuje, kakšen bo in kake bodo posledice njegovega poseta. In glejte, predno smo mislili, pa se je prikazal — a ne Halleyev komet, ampak komet dr. Tuma. Ko je s svojim repom ponosno pometal prah po sredi Tržiča, smo mislili: Z Bogom Tržič, zadnja ura ti bije ... Razočarani smo gledali pri Pelerju to novo prikazen na našem obzorju, odkar je zatonil za našimi gorami boeviti Mars — Anti Krist-an. Se bolj pa smo se čudili, ko nam je pravil, da se je razvil iz preprostega čevljarija na visoko stopnjo ljudskega učitelja in se slednjič prikazal v svetli luči kot — dr. Tuma. Njega niso — tako je govoril — vzgajali kakor druge smrtnike, šola in cerkev, ampak njega je vzgojila »božja narava«. Že v svoji mladosti je posvečeval nedelje s tem, da je lazil po gorah. In glejte, tam gori v »božji naravi«, kjer ni žive duše, tam je spoznal delavca in ga vzljubil. Gori na gorah, kamor je zahajal med službo božjo, je spoznal, da krščanska vera sveta ni predrugačila, ker so še vedno reveži in bogatini na svetu; tam je prišel do prečiščanja, da »nazareški revež« ni mogel spraviti na svet bratske ljubezni ... Da popravi ta nedostatek, stopil je on — dr. Tuma — dol v nižave kot apostol bratske ljubezni. In pričel je boj proti zlorabi vere in prižnice, kajti rešiti mora ljudstvo iz jarma duhovnikov. Sedeva, duhovnika se osebno ne sme sovražiti, saj je vsak duhovnik, ki tako dela za delavca kakor on — njegov brat. (Če je tudi dr. Krek njegov počitnik — tega ni povedal. Op. poroč.) Naravnost krivičen je »kancelparagraf«, ki ga zahtevajo liberalci. Duhovnik naj ima na prižnici prosto besedo, le govoriti ne sme, kar bi hotel. (Vpra-

šati mora seveda prej dr. Tuma. Op. poroč.) Vsakdo naj posluša le nauk socialnih demokratov, ki »glejajo naprej«, proč pa s krščanstvom, ki je za nami ... Zato je treba reforme. Šolo proč od cerkve, ki ni še nikoli skrbela za šolo. Otroku samo vsljuje nenanaravno vzgojo. Čemu pa malemu otroku vtepati v glavo verske resnice? Naj se ga pusti pri miru, da bo sam s svojim razumom spoznal vero. (Kakor dr. Tuma na gorah! Op. poroč.) Sicer pa tudi šole ni treba, saj šola ne naredi človeka plemenitega. Dokaz za to so duhovniki, ki 16 let študirajo, pa še niso dobri. Edino prava vzgoja se dobi v »božji naravi«. (Torej bomo sedaj namesto v solo in v cerkev svoje otroke pošiljali na travnike in v gozde, da tam postanejo plemeniti, jarci naj pa šolo obiskujejo? Op. poroč.) Po taki vzgoji se bo delavca rešilo iz kremljev duhovnikov, ki imajo itak na vajetih samo še nezavedne kmete. Kmety jim prepustimo, saj to so tako samo duševni revčki. Ob nedeljah ne gredo v cerkev iz prepričanja ali potrebe, ampak ker »gospodje« tako velevajo. Iz cerkev jo pa zavijejo v gostilno, kjer pijó, da je joj. (Lep poklon dobremu kmečkemu ljudstvu. Op. poročev.) Delavsko ljudstvo se mora varovati pijačevanja, ker alkohol neizmerno škoduje. (Dočim se je gosp. govorniku prej še nekaj pritrjevalo, je bilo pri tem, v celiem govoru edino resničen poglav vse tih. Sodruži se torej s tem ne strinjajo. »Mavga je pa le dobr.« Op. poroč.) — Delavcu se mora zboljšati gmotno stanje: dosedaj je gospoda delavcu rezala kruh, a odsedaj ga mora delavec gospodi. In to je ravno prvo in glavno načelo socialnih demokratov: delavec mora biti sit! (Gospod doktor, še parkrat pridite tako »kunštno« predavat, pa bomo delavci res siti, pa ne kruha, ampak — vas. Op. poroč.) — Gosp. dr. Tuma je obljudil, da še pride k nam. Kako nas bo prihodnjič »nasilit«, bomo poročali.

t Zastopstvo »Vzajemne zavarovalnice« v Ljubljani je prevzel Franc Vrhovnik, posestnik in cerkevnik v Tržiču. Kdor se misli zavarovati, naj se oglesi pri njem.

t Hranilnica in posojilnica v kaplanijski je pri svoji seji dne 24. aprila sklenila, da prične z novim letom 1911 dajati na vloge 4 1/4% obresti. Tako je prav.

t Lov na divje peteline se je pričel. Par lovčem je bila zadnji čas sreča mila. Ustrelili so do sedaj dva jako lepa petelina.

t Pri novačenju zadnji torek je bilo potrjenih 29 mladeničev izmed okoli 130, ki so prišli na nabor.

Radovljiske novice.

Blamirani dr. Janko Vilfan in mestna hranilnica. V »Slovencu« smo bili kratko omenili »skrb« našega načelnika dr. Janka Vilfana za mestno hranilnico, kako je mesece in meseci odlašal z volitvijo novega upravnega odbora. S popravkom v »Slovencu« je dr. Vilfan zvrnil to zaniknost na svoje lastne napredne to-

variše v občinskem odboru. Kako so tij njegovi somišljeniki sprejeli od svojega voditelja ta lepi »poklon« in kako si to zanikrnost med šeboj razdelili, nam ni znano. Pač pa smo danes v zelo prijetnem položaju, da na podlagi uradnega spisa c. kr. glavarstva konstatiramo, da ima po sodbi c. kr. glavarstva mestna hranilnica v Radovljici župana, kateri niti štatutov mestne hranilnice ne pozna ali pa jih ne razume. Na predlog dr. Vilfana je občinski odbor v svoji seji dne 6. decembra 1909 sklenil premembo § 32. pravil mestne hranilnice, da se voli v upravni odbor mestne hranilnice mesto 10 odbornikov 15. Ta predlog je bil sprejet. Somišljeniki S. L. S. niso ugovarjali v upanju, da se že sme naprednemu županu doktorju toliko zaupati, da jih pred svetom ne bode blamirali. V zadnjem času pa prejme mestno županstvo v Radovljici dopis c. kr. okrajnega glavarstva št. 7198, izdan dne 16. aprila 1910, glasom katega se sklep občinskega zastopa z dne 6. decembra 1909 glede spremembe štatuta mestne hranilnice popolnoma razveljavlja, ker ta sprememba spada v področje upravnega odbora hranilnice same, ne pa občinskega zastopa. In da naš napredni občinski zastop ne pozabi tega čina svojega župana, v to ponatisnemo nekaj odstavkov označenega odloka: . . . »Ker glasom določb § 41, lit. b, prenarebna pravila za mestno hranilnico spada v področje upravnega odbora mestne hranilnice, in ker je občinski odbor s svojim sklepom svoje področje prekoračil ter posegel v kompetenčno področje hranilničnega odbora, je podpisano c. kr. okr. glavarstvo v smislu določb § 95. občinskega reda za Kranjsko primorano prepovedati izvršitev navedenega sklepa ter ob jednem naroča g. županu, da glede na to, da se vsled nefunkcioniranja upravnega odbora mestni hranilnici lahko velika škoda povzroči, nemudoma razpiše sejo občinskega zastopa, v kateri se ima novi odbor mestne hranilnice izvoliti.« — Ali ni to dovolj jasen dokaz, kako skrb g. dr. Vilfan za mestno hranilnico? Kot župan bi moral vso skrb posvečati mestnemu denarnemu zavodu, da je tu vse pravočasno urejeno in da zavod ne trpi na svojem ugledu. Priobčeni odlok pa nam pove, da mora sedanjemu mestnemu županu šele vladni cesarski komisar pojasnjati, razlagati št atute mestne hranilnice, ga poučevati, kaj spada v področje upravnega odbora mestne hranilnice, in ga opozarjati na škodo, katera lahko hranilnico zadene. Ze takrat, ko je župan postal, smo pričakovali, da bodo imel kot župan pač toliko ozira na mestno hranilnico, da se te s celo dušo oklene in izstopi iz odbora druge v mestu se nahajajoče posojilnice in tudi drugim meščanom dà zgled, katerega zavoda naj se oklenejo. A tega g. dr. Vilfan ni storil do danes, pač pa je tam ostal še vedno kot akcijonar in kot predsednik načelstva. Seveda mestna hranilnica ne plačuje nobenih dividend, druga posojilnica, ki po mnenju g. dr. Vilfana mestno samo izpopolnjuje, ta pa plačuje letno svojim akcijonom od 10 do 12 odstotkov dividende. Zato se pa tamkaj vse v redu vrši in cesarski komisar tamkaj nima ni-

vloga na vrhuncu gospodinčna Hafner (Metka). Dasi ni imela kdovekaj hvaljene vloge, je jasno dokazala takoj v prvem dejanju s sigurnim nastopom, kretajo in mimiko, da je na odru že doma. Ona je že na poti od diletantstva do umetnosti, ko se neha posmenanje, pa prične ustvarjanje iz samostanske notranjosti. Ga. Wendling — Alena je imela najtežjo vlogo, ko je treba v hipih menjavati lice — bi rekli značaj. Dobra je bila. Vendar sodimo, da je njej vrojena vloga naivke, ne pa pretkane hinavke. Dobro je igrala gd. Bidovec — Mico, prav izvrstno pa pogodila gostilničarko gd. Pavla Strniša. — Izmed moških se je na prvi hip poznalo, da je Blaže — g. Gamerc — star gost na odru. Temperament, nastop, kretanja — vse je govorilo o veliki nadarjenosti in starji izvezbanosti. Edini hiblji sta bili: Pri mlinu ponoči je bil parkrat preglasan in je s tem prikrajšal užitek skrivnostne peripetije, in pa preveč je ekstemporal. Medved je že tak ne le v pesmi, tudi v prozi, da se ne dá nič striči — pa tudi ne kaj razvlekavati. Kdor ni bral rokopisa, tega ni opazil. Jaz sem pa čutil, da se je izgubilo nekaj krasnih stavkov, ki so uprav Blažetov značaj jasneje opredelili. Ostali igralci so bili vsi na mestu in so se vloge značajem prav dobro prilegale. Prav zato so bili mestoma, kjer sta se srečala značaj in vloga kar naravn — zares izvrstni vsi brez izjeme: gosp. Jerman (oče Jamnik) je opešal edinole pri mlinu, kjer je težka scena, ko starec, pregnan od lastnih

otrok, išče zavetja v podrtju in se razjoka dušne bolesti, dočim je bil drugod dosleden in jako dober tip. Gg. Strniša (France), Florijančič (Šepar) in hlapec Tine so prav tako izvršili svoje uloge prav dobro. Eno pa veljaj vsem: Igralec ne sme nikdar pozabiti, da občinstvo ne ve o igri ničesar. Zato naj strogo pazi, da tiste stavke, ki rode pripetijo ali izdajo neznane dogodke, stavke, ki so za razvoj in značaj markantni, — da vse tiste vestno nauči in še bolj vestno in s povdankom izrazi.

Kaj pa o narečju? Govorilo se je namreč splošno v gorenjskem dialektu. Naša sodba je ta: Če nastopi kmetiški fant s krvci in v irhovini, naj le govori dialekt — če ga zna. Vsako narečje ima svojo slovničico — in kar je po tej slovnicni pravilnega — pa zaeno pravilno za glasoslovje — to naj se porabi. Kričičnih slovničnih napak pa ne na oder: n. pr. Gorenjec pravi: dobé, ne pa dobéjo. Se bolj odločno pa se morajo iztrebiti nepotrebne nemške besede: foter, becirksautman, etc. Temi pa enkrat za vselej stran! Namesto fotra naj pride naš »oča«. Kdo bi ga izpodrival?

Za igro so bile narejene vse nove kulise, režija je bila izvrstna, odmori kratki, kmetiški semenj v zadnjem dejanju pa izborn. Ni malenkost, vprizoriti nemo sceno, ki pa kriči in razvija življenja v izobilju.

Ker se igra v nedeljo ponovi, bi bilo svetovati, da druga društva pošljajo k njej svoje igralce. Brez dvoma se marsikaj nauče.

»Usi pejte rakam žvižgat, lažnivi zvezdagledi . . .« je uzmerju rank Prešern Šternkukarje in jm dau iz tem zastopt, de se nč na zvezzde ne zastopja, čeprou se bahaja iz tem. Tu je Prešern Šternkukarjam naprej metu, ke sa vnder ud foha in b se mogl na zvezzde tku zastopt, kokr se zastop šuštar na čeule; kua b pa šele reku Prešern mestnem, če b se tekat mešal med zvezzde, kokr se zdej in de b tekat Slavencem dajal kurajža, de nej se nekar na bujeja kumetnega repa, de ni nč hud in de nubenmo pu žuelein na streže. Tu b jh Prešern speglju te ministre, te šrokaustneže, ke še klajstra na znaja vornik skuhat, kar jm je že tud puh-pintar Breskvar dobr povedu. Tu b jm take levite brau tem ministrem, de b

se jm kar črn delal pred učmi. In prou b mou Prešern, če b te bahače mal pu-kamplou, de b se na dumisval, de res use zastopja in nas Slavence, ke sma vnder desetkat bl brihtn Idje, kokr usi Nemci skp iz sojem ministrem ured, na učil, kerek repu se morma bat in kerek ne.

Ke ne, jest sm biu ferar pr zipcenarjev in ket tak sm mou dost iz zvezdam za upravit, ke sm jh mou jest sam šest na kroglice pud brada in b m jh rad še več našil, če b blu tam še kej zajne placa; pa ga ni blu in drgam m jh pa zavle forsrifte nissa smel pršit. Astn še jest, ket nekdaj ferar, se na utikam u zvezzde, pusebn pa u take zvezzde ne, ke maja repe; pa se čja en ministri, ke nekol na druzga ne mislja, kokr na soje trone in jh usak dan preiskujejo, če že ni kašna noge kej udjejnala in če se jm ni zatu za bat, de se jm u zdejnjede skp sesedu in zavle tega jm še na misu nekol na pride, de b tud kerkat u It preke zvezzdam pugledal, še mn pa, de b jh šederal. Ministri nej zatu kar tih uja in nej nekar nubeneh buklc za Slavence ud repateh zvezzd vn na dajeja. Mi uma iz tem repam že brez ministru ubrajtal, če uja pa tud ministri, je pa drug uprašajne Scer se pa na u mende treba Halleyugs kumeta repè iz ministrem ubijat in ukvarjat, de b jh pumedu iz nhneh tronu, ampak tu uma že mi uprav brez kumetuga repa. In tu se jm u prou škal: pol uja mel saj čas zvezzde za šederal, in uja tud lohka guvurl al sa tak repi za ldi navarn ali ne; zdej ne;

koli nič posla in ni mu treba poučevati štatutov. Da, dr. Vilfan, silna ljubezen do mestne hranilnice razjeda tvoje srce!

Dr. Janko Vilfan in občinska seja v ponedeljek, 25. aprila. Pri ponedeljkovi občinski seji smo se pa res dobro zabavali, ko je navzoči gospod živnozdravnik Stegu interpeliral mestnega župana, kaj je z upravnim odborom mestne hranilnice. Ljubeznivo obliče gospoda župana se ob tem vprašanju takoj pomrači, in ves vognu in potu začne se gospod župan opravičevati, da ni mogel doseči sporazumljena glede oseb. Na vprašanje, ali je pri kateri seji vprašal za svet in mnenje navzoče občinske odbornike, je gospod župan sam priznal, da tega ni nikoli storil pri seji, in tudi nikoli se skupno posvetoval s somišljeniki S. L. S., pač pa ni mogel doseči sporazumljeno pri lastnih tovarih. Hvala lepa za to priznanje! Gospod župan smilil se je najbolj zastopniku graščine g. Š., in ta mu je priskočil na pomoč. Svoj govor začne s hudičem in konča zopet s hudičem, kateri pa je topot pripustil, da se je g. S. imenito blamiral in razkril vse svoje fine manire. Razburjen in užalen je bil tudi g. Rudel, vendar držal se je tudi sedaj svoje stare navade, kadar se govoril o paragrafih, da on teďaj vedno trdovratno molči.

Odločilna druga seja v tednu, dne 28. aprila. Udati se je končno moral dr. Vilfan in sklicati nemudoma drugo občinsko sejo v četrtek zvečer. Pri tej seji je občinski zastopnik izvolil nov upravni odbor mestne hranilnice za dobo 5 let. Izid volitve nas je čisto presenetil. Dr. Vilfan je dobro vedel, da od te seje zavisi usoda mestne hranilnice, dobro je vedel, da plava v zraku nad Radovljico tretja posojilnica, a vendar njemu v svoji visokosti se ni zljubilo ponizati se k pristašem nasprotne stranke, jih vprašati za mnenje, se skupno z njimi posvetovati in sestaviti skupno kompromisno listo. Čisto samovoljno je samo s svojimi somišljeniki postavil svojo kandidatno listo in z njo seveda tudi prodrl. Veden se je povdarjal, hranilnica bodi nadstrankarska in uživaj zupanje pristašev vseh polit. strank. Torej bi moral tudi upravni odbor po svojih zastopnikih že na zunaj kazati nadstrankarsko podobo. Izid četrkove volitve pa nam spričuje, da je mestna hranilnica zašla še bolj v liberalne strankarske roke, kakor je bila do sedaj. Izmed desetih odbornikov so jih zase pridržali šest, pristašem S. L. S. dali samo tri — eden pa je politično nepristranski. Izmed pristašev S. L. S. volili so samo g. Vinko Resman, g. kanonika Novaka in kaplana Dr. Rolca. In za to volitev potreboval je dr. Vilfan celega pol leta! Napredna stranka je hotela gotovo s tem samo sramotiti nasprotno stranko in ji pokazati svoje zaničevanje. Še pred kratkim so radovljški naprednjaki v svojem glasilu »Slov. Narodu« tukajšnje somišljenike S. L. S. proglašili za »stranko klerikalnih ubijalcev«, še zadnjo soboto najsurovejše osramotili tukajšnjega kaplana in da stranko še bolj oblatijo, volijo cele tri pristaše S. L. S. v upravni odbor mestne hranilnice! Zato pa smatramo zadnjo izvolitev samo za pesek v oči.

pa pesteja raj mene, ket nekdajnega ferjarja pr zipcenarjev guvort.

Halleyu kumet je zvezda in map, kokr usi veste, zatuji je prama repata zvezzda. Ta rep je pa strpen, kar pa tud ni nč čudnega; sej je tulk strpeneh rči na svet, de nekol tacga, pa nam vnder nč na škodjeja, če jh prgnah pestema in se na pestema ket Sluvenci, al iz drugem besedam rečen: ket pametn lde, kašnmo Hofrichtari našarbat, de b jh not uzel, al jedl. Astn, nam Sluvencem se tega strpenga repa ni treba prou nč bat, tu usi dobr vema; sej med nam gvišn ni nubenga tku naunnga, de b vajn ugriznu, ampak ustanema raj pr puštenih krajnskeh klubasah iz svinskega mesa in s tud iz tistem klubasam, ke jh je Krubatuka marpurgarskem nemškutarjem predajala in iz tem pet dni špehkamre prseljila, nečma želodce frdervat. Drgač pa je iz tem repam — jest mislem rep Halleuya kumeta — za tiste ldi, ke sa preveč ferbčen. Za te ldi je pa en tak rep velika nasreča, pa nej ministri rečja kar čja, ke tu um jest tlela črn na belem dukazu.

Jest mam enga prijatla — no, imena negauga m mende ni treba povedat — sej mam tku mal prijatlu zavle svoje udkritasrčnast, ke usakmo u ksiht puvem, kar mu mam za povedat, de u tega prijatla usak lohka pugruntu. Ta moj prijatlu je biu prou pametn — sej kašne prsmode tku na maram jest za

Radovljški Sokoli in skrli obrekovalci. »Slov. Narod« je v sobotni številki zopet napadel naš telovadni oddel in njegovega tajnika s svojim starim smrdljivim orožjem. Očita nam osumljenega patra in našo tedanje v »Slovencu« priobčeno izjavo. Očitno s svojimi podpisi smo klicali skritega dopisnika na odgovor, zahtevali od njega dokazov in njegovega imena, pa skriti dopisnik ni se še oglasil. Gotovo se boji za svojo kožo, da ne bude radi obrekanja plesnela v radovljški špehkamri. Ko se je zvedelo, da je dotični osumljene popolnoma pri sodišču oproščen, začeli so z nova obrekovalci vlagati brezimne ovdabe, a tudi te so bile brez podlage in samo zlobno obrekovanje. Dotičnik je sedaj prost, pač pa ravno sedaj radi nenavnost zdihue v ljubljanski ječi mlad napreden učitelj. Taki ste vi, radovljški skrli obrekovalci! Zato se nič ne čudimo, da ste se z obrekovanjem spravili tudi na našega kaplana. V Šoli, tako smo se informirali, on ni nikoli nobene mrtve osebe tukajšnjega kraja z imenom imenoval, pač pa on ni kriv, če v Šoli govoril o stari radovljški verski mlačnosti in sedanji sovražnosti do vere in se pri tem navzoči Sokoli takoj spogledajo in sami v svojih vrstah najdejo za to vzglede. Radovljškim Sokolom tudi ni všeč, da jim je vlast prepovedala igro »Mladost« in še vedno čakajo dovoljenja. Da ne boste na škodi radi tega, vam svetujemo, uprizorite v tem času Cankarjeve »Hlapce«. Radovljški Sokoli tudi ne morejo pozabiti sobotnega »Slovenca«, ko smo na vzgledu pokojnega Petra dokazali, da so ravno nekateri Sokoli tisti, ki so zanesli poulično surovost v mirno Radovljico. V posebnem članku opisali bomo v kratkem, kakor hitro boste zopet izzivali po časopisu, vse surovosti vaše, opisali pa tudi novo vzgojno načelo, katero je dne 22. aprila v Šoli razvila mestni učitelj J. Š.

„Slov. Narodu“ v odgovor.

Da me neprehomoma napada ptujski »Štajerc« in z njim najzagrizenejši nemškonacionalni listi, me ne vznemirja in se tudi ne čudim, ker priznavam, da sem prevajalskim Nemcem in nemčurjem z »najpristnejšim« vsemencem Dobernigom na čelu precej na poti. Slednji se je celo v državnem zboru obregnil ob mojo osebo samo zato, ker sem se pregrešil nad neinško vsemogčnostjo s tem, da sem na celovškem kolodvoru slovenski zahteval vozni listek. Pa — kakor rečeno — to vse me ne vznemirja. Boli me le, da se je temu slovenski misli nasprotnemu časniskemu gozdu pridružil tudi »Slov. Narod«, brezvomno z namenom, da bi zadušil moje narodno in prosvetno delovanje med slovenskim ljudstvom, slovenskim renegatom pa podaljšal njih početje. Znano je namreč, da se je ustanovila tukaj podružnica sv. Cirila in Metoda in da je pristopil k njej tudi »znani kandidat nemškonacionalne stranke, štajercianec in svobodomislec Pristou« — kakor je poročal že »Slovenec«. »Slov. Narod« se zato zaganja v svoji 82. številki v me, češ, da sem jaz pisec omenjenih vrstic. Javno pa izpovem, da omenjenih vrstic nisem pisal v »Slovenca«, a izjavljam tudi, da je i meni neznani dopisnik poročal

golo resnico; kajti Pristou je istinito bivši kandidat nemško - nacionalne stranke, ljubljenc »Štajercev« in svobodomislec, kar nepotrebno dokazuje tajna okrožnica nemškega »Volksvereina«, ki Pristova priporoča »als bekannt fortschrittlich und deutschfreundlich gesinnt!« Res sem pravil družbinemu potovalnemu učitelju g. Begu, da je Pristou hodil redno k svetim mašam, k spovedi in celo k velikočnemu izpraševanju, a opozoril sem g. Begu, ki je te besede zavil in izblebel v javnost, tudi na vse Pristove narodne grehe, ki so nam stisnili orožje v roko in izsilili boj proti njemu, ko se je razpršil zadnji up, da ga pridobimo za narodno misel. Svoje izdajalsko početje je venčal s tem, da je kandidiral na program nemških nacionalcev ter spravil slovensko posojilnico v roke »Štajercijancev« in s tem smo spoznali njegov namen ter njegov »narodni čut«.

Če sem torej g. Begu pravil, da je Pristou svoj čas redno izpolnjeval svoje verske dolžnosti (sedaj jih ne izpoljuje več in se je zarotil, da jih tudi ne bo), sem rekel to samo v dokaz, da ves boj proti njemu ni »klerikal«, kakor se nam očita, ampak odločno naroden, katerega se udeležujejo tudi gospodje okrog »Korošca«, ki so Pristovovo početje najostrejše šibali in ga profanirali za eksposita »Štajercivega« uredništva. Dopisnik »Slovenskega Naroda« kaže v pravi luč svoje narodnjaštvu, trdeč, da ima Pristou, ki je pristopil k podružnici, več narodnega čuta kot jaz. Ne da bi se hotel hvaliti, moram trditi, da sem za narodno stvar v Prevaljah nekaj storil, a zdaleka ne toliko, kolikor ji je Pristou škodoval. Da k podružnici nisem pristopil, sem imel tehten vzrok: ker bi se kot Slovenc moral sramovati biti na listi, ki jo onečašča ime nemškonacionalnega kandidata, kar sem tudi na shodu povedal, ko se me je nagovarjalo, naj pristopim. Res sem imel na shodu lepo priložnost, da bi bil z bengalično lučjo posvetil v globino Pristovovega »narodnega čuta«, a te priložnosti mi gospodje, ki so shod vodili ter povabili nanj tudi Pristova, niso privoščili, ker so zborovanje nagloma zaključili še prej, nego so izčrpali svoj program, izpustivši točko »razni nasveti in razgovori«, kjer bi se bilo dalo gospodom Cirilmotistom pred vsem svetovati vsaj nekaj narodne odločnosti in doslednosti. Dopisnik konča s prošnjo na svojega »boga«, da ostane Pristov še nadalje zvest temu svojemu koraku, nasprotniki slovenskega naroda pa prosijo svojega Votana, da ostane zvest svojemu »Štajercu« et consores, kakor je bil dosedaj in brezvomno bo zmagal veliki Votan nad malim Cirilmotistovim »bogom«. Slovensko ljudstvo pa, ki pozna Pristova in njegove nakane in se ne igra z narodnostjo, bo skrbelo, da se ne uresničijo besede malega preroča Pristova, ki jih je govoril pri razvitju zastave tukajšnjega nemškega pevskega društva: »Präval ist und muß eine Hochburg des Deutschtums bleiben!«

Anton Štritof, kaplan.

Opomba uredništva: Pričeli smo da odgovor, ker kaže cirilmotodario v bengalični luči. Tako je liberalno »narodnoobrambno« delo. Škoda za denar, ki se zbira za tako »delo!«

prjatla — ampak ferbčen je biu pa tku, de ni za povedat. U usaka reč je mogu soj nus uteknt, drgač pa ni biu srečen. Pousod je mogu bt zraven, use videt, use šlišat in use puskust. In, lejte, glich ta negava ferbčast je uržah, de mu je rep ud Halleyuga kumeta škodvu, in ga u, če na u te soje ferbčast opustu, nazadne še u nasreča spravu.

Fant je biu pametn in kokr prau-ma tistem, ke se ga sam usak druž večer nasekaja, tud suliden. Zvečer pu-fajramt je šou mal naukul, u kašna kumedja učaseh, pol pa spat. U štarija je šou sam tekat, kdr mu je ženka, ke ja je mou čez use rad, močnk preveč usulila, kar se ji je seveda večkat prpet, ke ni bla prou ta prava zučena kuharca, drgač pa nekol. Kokr je pa enkat brau u enmo časnke: »Halleyuga kumet se že vid,« je biu vs zmešan in ferbec mu ni dau nubenga gmaha več. Ubou s je u glava, de če ta kumet videt, pa je blu vn in še tist večer s je naprej uzeu, de u drugu jutr že ub treh ustou in zlezu »Pu uvinkeh« na Grad in useli zastojn. Ženka mu je na use kriple branila in

Ampak jest s že naprej zguvaram, da je biu ta nasrečnež sam moj prijatlu, de na u nazadne še ker mislu, de je biu tu sam.

Boljši Pepe iz Kudeluga.

Na pomol!

V petek, dne 15. aprila, dopoldne je v vasi Brda nenadoma izbruhnil velikanski požar. Vneno se je pri hiši Janeza Dežmana št. 3, in sicer je pričelo goreti v trahtarju pri hlevu. Sosedje so takoj opazili grozno nesrečo, toda rešitev je bila brezuspešna, kajti ogenj je objel v trenotku vse sosedne strehe, ki so bile zelo bližu in vse s slamo pokrite. Kako je ogenj nastal: po nesreči ali zločinu, se dosedaj še ni dogralo.

Cela vas je imela samo osem hišnih številk, od katerih je ostala samo ena hiša cela, druga z gospodarskim poslopjem vred poškodovana, ostalo pa je do tal pogorelo, in sicer posestnikom: Mihi Odar gospodarsko poslopje, Antonu Pogačniku hiša št. 2, gospodarsko poslopje in en prešič, Janezu Dežmanu hiša št. 3, hlev, sušilnica, 11 prešičev in eno tele, Janezu Fisteru hiša št. 4, drvarnica, svinjak, žitnica in kolnica z orodjem, vdovi Urši Ažman hiša št. 5, gospodarsko poslopje, drvarnica, 5 prešičev in 3 jarci; sama se je pa reševanje živino težko opekla ter v 24 urah v groznih bolečinah umrla; Francu Fisteru je hiša štev. 6 in gospodarsko poslopje poškodovano, Valentini Vagneru je zgorela hiša št. 7, svinjak in hlev, Francu Zupancu hiša št. 8, svinjak in drvarnica. Uničena je torej celo vas. Strašno je bilo gledati obupne posestnike ob grobu svojih žuljev.

Škoda se je cenila na 75.000 kron, zavarovani so pa le za neznatne svote v skupnem znesku 8000 kron.

Na pomoč je prihitela prva požarna bramba iz Radovljice, za njo pa iz sosedne okolice Ribno, Bled, Kamnogorica in Mošnje.

Le požrtvovalnosti in trudu istih se je zahvaliti, da se je vkljub silnemu požaru obvarovalo troje omenjenih poslopij, nekaj oprave in živine.

Med gasilci požarnih bramb so se posebno odlikovali gg.: Vinko Resman, posestnik, Florijan Janc, posestnik in načelnik požarne brambe v Radovljici, in J. Rus, načelnik požarne brambe z Bleda. Tem, kakor tudi vsem, ki so nesrečnim vaščanom pritekli v pomoč, bodi izrečena najlepša hvala!

Ker so pogorelcji brez strehe, živeža in oblike, nujne pomoči zelo potrebni, prosi podpisano županstvo velečenjeno občinstvo in vsa slavna društva, kakor tudi ostala milosrdna srca, da bi se istih usmilili ter z milodari, bodisi v denarju ali naturalijah, kolikor je največ mogoče iste podpirali.

V to svrhu naklonjeni darovi naj se blagovolijo pošiljati podpisemu županstvu.

Županstvo Lancovo, okraj Radovljica, meseca aprila 1910.

Ivan Dernič, župan.

Kako Vatikan pospešuje umetnost.

Sedanji papež Pij X. se popolnoma zaveda svoje odgovornosti kot varuh številnih umetnin. Vedno in vedno opozarja, naj se ničesar ne opusti, kar bi pospeševalo njihovo ohranitev. O vseh nameravanih tozadovnih korakih hoče biti natanko poučen in šele po tankovestnem preučevanju odobri vsak korak, ki se tiče vatikanskih umetnin. K sreči ne manjka izbornih mož, ki ustrezajo navodilom papeža in kardinala državnega tajnika Mery de Vala, ki je obenem tudi vatikanski hišni prefekt. Med temi možmi je treba omenjati podprefekta monsiga. Misiatelli, arhitekta Schneiderja in umrlega ravatelja papeževih slikarskih galerij profesora Ludovika Seizza, kakor tudi njegovega naslednika profesora Cave-naghi. Po zgledu svojega predhodnika skrbi Cavenaghi, da se obvarujejo njeni izročene dragocene umetnine vsake škode. Cavenaghi je, še predno je bil poklican v Vatikan, s posrečeno restavracijo rešil v Milanu na nek samostanski zid naslikano Leonardo da Vinciovo sliko »Zadnjo večerjo«, ki bi gosto ne odšla več zobi časa. V siktinski kapeli je samo okoli Velike noči očedil stenske freske florentinskih in umbrijskih mojstrov prahu. Še letos bodo nadomestili v tej kapeli popolnoma zgrešena okna z novimi. Bavarski princ regent je namreč ponudil papežu kot jubilejsko darilo za siktinsko kapelo primerno okrasje za okna. Sestavlil se je odbor znamenitih strokovnjakov, da določi glede na razsvetljavo primernejšo barvo novih oken, ki se bodo izdelala na Bavarskem. Predno se pride do znamenitih Rafaelovih stenskih slik, se mora prekoračiti sobane, v katerih je svoječasno bival papež Pij V., ki pa so sedaj okrašene z modernimi oljnatimi slikami. Četudi so med temi res prave umetnine, kakor Fraccasini-

jevi »Mučeniki iz Gorkuma«, vendar med njimi tudi ne manjka manj vrednih del. Te slike bodo prenesli z ostalimi modernimi mojstrov v slikarsko galerijo v Lateranu. Imenovane prostore pa bodo okrasili s krasnimi slikami Arazzijevimi, ki so bile doslej v nepristopnih prostorih, katerih posamezne se je doslej moglo občudovati samo v sikstinski kapeli ali pa v beatifikacijski avli papeževe kapele. Kakor hitro se bodo preselili vatikanski uradniki v novo, zanje posebej sezidano palačo, bo mogoče podati izpraznjenim prostorom prejšnji sijaj in pričakovati je, da bodo priše na dan marsikatere pozabljenje znamenite umetnine, kakor n. pr. freske.

Slovensko jeruzalemsko romanje.

Odbor za to romanje nam sporoča: Romarji se že oglašajo pridno. Do danes je priglašenih 140.

Vsek kdor se oglasi, dobi po pošti programali načrt celega romanja, dalje »priglasnico«, katero izpolnjeno nazaj pošlje. Denar se pošilja po poštnih poštnicah, ki se tudi vsem priglašencem določuje.

Pozneje bo vsak dobil še natančnejše popisane določbe o celiem potovanju in posebno knjižico »Jeruzalemski roman« s popisom vseh svetih krajev.

Za sedaj bodi tukaj povedano samo to: Vožnja po morju bo trajala tje pet dni, nazaj ravno toliko. V sveti deželi bomo devet dni.

Na ladji bodo oltarji in vsi mašniki bodo lahko maševali vsak dan. Vrhtega bo vsak dan na ladji pridiga dopoldne in popoldne. Da bo tudi za petje poskrbljeno, in da bomo na ladji pridno prepevali, tega ni treba šele posebe začretati. Imeli bomo s seboj velik kip Matere božje in svojo zastavo. Če Bog da srečo, bo to zelo lepo življenje.

Edino, kar nekaterim ni všeč, je to, da ne pojedemo v Galilejo. Tudi odbor je imel to željo, in vprašal na pristojnem mestu, če bi bilo mogoče. Pa rekle se nam je, da je to s toliko množico nemogoče. Ni železnice, ni potov, ni prenočišč. Treba bi bilo na planem prenovevati in kuhati itd. Tudi bi bilo treba za to več časa in denarja.

Pač pa smo izposlovali za tiste, ki bi na vsak način hoteli v Galilejo, tole možnost: da se bodo po končnem skupnem romanju v Jeruzalemu lahko odcepili od glavne trume in potem na svoje stroške potovali dalje v Galilejo in od tam v Egipt. Če se jih dobi ena truma take vrste romanjev in se pravčasno priglase, se bo skušalo dobiti tudi polovično znižanje vožnje pri parabordni družbi. Za take je narejen poseben načrt, po katerem bi se vrnili nazaj v Ljubljano šele 4. oktobra. Kdor to želi, naj posebe pove, in bo dobil od skupnih troškov nekaj malo povrnjenega.

Končno povabimo na to potovanje še prav posebno moške. Kakor znamo, so že enkrat nameravali romanje napraviti s samimi moškimi, pa se ni hotelo posrečiti. Zdaj so pripuščene tudi ženske, a število moških mora biti najmanj vsaj toliko, kakor žensk. Doslej je število obojih še enako in vsaj tako bodo tudi poslej! Torej, može in mlađeniči, na noge!

Prav bi bilo, da bi se takega ljudskega romanja nekoliko udeležila tudi inteligence, kakor je to pri drugih romanjih in narodih v navadi. Tam večkrat vidimo kneza poleg kmečkega očeta, in grofinjo poleg dekle. Kadars se pa mi Slovenci ob takih prilikah pokažemo, smo pa videti vselej samo narod kmetov. Vsa čast kmetom in kmeticam, hlapcem in deklam (kolikor jih je še!) — kaj bi bilo po naših cerkvah, ko bi teh ne bilo! — samo to hočem reči, da bi bilo lepo, ko bi naša gospoda, kolikor je verne, ne puščala ljudstva, kadar se zbira v svojih svetiščih, preveč samega. Tudi tukaj bi bilo na mestu nekoliko demokratizma.

Romanje naj bi se sploh udeležili zlasti tisti, ki lahko utripajo in zmorejo ter ne občutijo pretežko, če odrinejo tistih par sto kronic. Takim prigovarjajte!

Vsa pisma v tej zadevi naj se pišejo na naslov: »Odbor za jeruzalemsko romanje v Ljubljani.«

Kaj je z Marsom?

V London je došel znani ameriški astronom prof. Lowell. Imel je več predavanj, pri katerih je tudi kazal fotografiske posnetke Marsa. Prof. Lowell je zbudil mnogo zanimanja med londonskim prebivalstvom s svojo teorijo o prebivalcih na Marsu. Trdno namreč veruje, da je Mars obljuden. Marsovci preživljajo sedaj po njego-

vem mnenju veliko tragedijo, ki jo bodo mogoče doživelji čez stotisoč let tudi naši zanamci na zemlji. Lowell trdi, da so prebivalci Marsa močnejša bitja od ljudi na zemlji ter da se s složnimi močmi bore proti neprestanemu osuševanju Marsa s tem, da s pomočjo ogromnih prekopov zbirajo vodo in vлагo ter tako podaljšujejo življenje svojega planeta. Prof. Lowell se čudi njihovi gigantski borbi s prirodnimi silami, da odvrnejo strašno katastrofo. Nasprotno trdi dr. A. Wallace, da je Mars že davno mrtev planet ter da so dozdevni prekopi samo plod optične prevare. Lowell pa se ne dá prepričati in še nadalje pripoveduje o velikanski borbi Marsovcev za svoj obstanek.

AVSTRO-OGRSKA.

Liberalci pri dunajskih občinskih volitvah zopet poraženi.

Včeraj so se vrstile občinske volitve na Dunaju. Izvzemši I., II. in IX. volivnega okraja, ki so bili tudi prej v liberalnih rokah, so bili izvoljeni krščansko socialni kandidati. Liberalcem so vzeli krščanski socialisti XIX. volivni okraj, ki je bil dozdaj v liberalni posesti. V

VIII. okraju je bilo med 1126 glasovi oddanih 739. Oficijni krščansko socialni kandidat Jožef Rain je bil izvoljen s 591 glasovi, v ožjo volitev, drugi oficijni krščansko socialni kandidat Karrel Stahlich je dobil 298 glasov, samostojni krščansko socialni kandidat izdajatelj »Deutsches Volksblatt« Ernest Vergani je dobil 202 glasova. Ker je dobil liberalec Weinwurm 120, prejšnji občinski svetnik Rihard Zugmayer pa 150 glasov, se vrši ožja volitev med Stahlichom in Verganijem. V IV. volivnem okraju so bili izvoljeni krščansko socialni kandidati Amonestia (635), Silberer s 666 glasovi, tretji krščansko socialni kandidat Julij Vignatti je dobil 619 glasov in pride v ožjo volitev z liberalcem Schmidtem, ki je odbil 605 glasov. Splošno pozornost pač vzbuja dejstvo, ker je Vergani kandidiral na lastno pest in tako kršil disciplino. Vergani je izjavil, da pristopi meščanskemu klubu, ako bo izvoljen. Krščanski socialisti ostro obsojajo Verganija, ker je v velik hec vseh krščansko socialnih nasprotnikov kršil disciplino. Nagašajo, da se mora krščanska socialna stranka na Dunaju tešnje organizirati, kakor je. Ta nasvet je zelo umešten in prav je, da se izpopolni organizacija dunajske krščansko socialne stranke, ker napravila Verganijeva nedisciplina edino veselje najzagrizenejšim nasprotnikom krščansko socialne stranke. Izid dosedanjih dunajskih občinskih volitev je pa le vesel, in sicer zato, ker klub notranjem po Verganiju povzročenemu sporu je stranka iztrgala liberalcem še en mandat, kar je tim pomembnejše, ker je stranka šla v boj prvič brez svojega izkušenega in priljubljenega voditelja osvojilca in ustanovitelja krščanskega modernega Dunaja dr. Luegerja.

Za vlado stoji na Ogrskem slabo?

Na Ogrskem se seveda vse živo zanima, kako da izpadajo ogrske volitve. Seveda so zdaj na dnevnem redu ugibanja, ali zmaga vlada, ali opozicija. Zdaj se razširja sledeča kombinacija: Košt dobi 100, Justh 60 do 70, ljudska stranka 20, narodnosti tudi 20, Andraš 15 do 20. Po tem ugibanju bi imela opozicija približno 240, vlada pa v najboljšem slučaju 180 do 190 mandatov. Izključeno ni, da bodo volitve prej, kakor se je sodilo, ker pritiskajo vladinovci na to, naj se volitve kmalu izvedejo, da ne bo imela opozicija preveč časa za agitacijo.

KREČANSKO VRAŠANJE POOSTRENO.

Ker so izjavili krečanski poslanci, da hočejo priseči grškemu kralju zvestobo, je Turčija obvestila velevlasti, da tega ne bo trpela. Krečanski začasniki guverner poslancev od njihovega načrta noče odvrniti, dasi pritiskajo Turki nanj. Velevlasti so zato zelo vzneviriene, Turčija pa grozi, da odpošlje turško vojno brodovje proti Kreti.

Albanska vstaja.

Boj za Kačanik.

Za Kačanik se zdaj bijejo najhujši boji. Kačanik je druga železniška postaja na železniški progi Skoplje-Priština. Če se vozi iz Skopela 16 km po železnici, te pripelje vlak v gozde, ki se razširjajo proti severu. Lepenaška dolina zadobi pravi Defilé značaj. 4 km severno zahodno od postaje Eleshan, kjer padata strmo v dolino na zahodni strani Ljubetsko, na vzhodni pa Karađaško gorovje. Železnica premaga 280 metrov višine v dolžini 38 km. Albanci so zasedli severno oba roba nad Kačanikom, na jugu pa ob Eleshanu. Turki prodriajo proti Kačaniku iz Monastira.

Nameravajo sicer obkoli Albance, a tako lahko to ne bo šlo. Albanci stoejo v močnih oddelkih med Orošjem in Melonom, pri Djakovu ob Drini, proti tem albanskim vstašem stoeje slab turški oddelki. Glavna albanska moč pa stoji v giljanski, bukovski in karatovski oklici. Kakor stoji zdaj, bo še precej časa trajalo, da obkoli Turk Alrance, katerih glavna moč stoji kakih 40 do 60 km proč od srbske meje. Boj za Kačanik so pričele turške čete 28. t. m. zvečer. Kačanik so obstreljivali s topovi, začiali tudi Runjevo. Albanci so se hrabro branili. Albanske prednje straže so se umaknile takoj v gore, ko so se Turki približali od dveh strani. Vas Kačanik so Albanci tudi zapustili, a opozarjati moramo, da se boj ne bije za vas Kačanik, marveč za kačansko strmo, skalnato sotesko. Turki poročajo, da upajo do danes zasesi celo kačansko sosesko in da se turške čete izborno bore. O podrobnosti zadnje bitke pri Kačaniku mladoturki molče. — Tudi če turški vojaki zasedejo Kačanik, s tem vstaje še ne zaduše. Saj moč vstaj ni v velikih bitkah, marveč v mali, grozni guerila-vojski.

Albanci hočejo zasesi Demirkapu.

V Solunu se govori, da nameravajo Albanci demirkapsko sosesko, ki leži 120 km od Soluna ob železniški progi v Skoplje zasesi, da onemogočijo vojaške transportne. Turki so odposlali proti Demirkapu vojaške čete.

Avstrijske vojne ladje ob albanski obali.

Govori se, da odpoveta ob albanske obali iz Soluna avstrijska oklopničica »Erzherzog Maks« in torpedovka »Reka«.

Prepiri med mladoturškimi generali in v turškem ministrskem svetu.

Lanski albanski upor je zadušil, kakor znano. Džavid paša, ki ga je letos nadomestil Turgut paša. Džavid paša, ki se mudi v Solunu, je izjavil, da je svojcas zamaš opozarjal na možnost vsaje in da naj se vlada pripravi na njo. Mladoturški krogi niso zadovoljni s Torgut pašo, ker se na boj ne razume in tudi ne pozna dežele, ker je bil včinoma kot ataše v Madridu in v Bukarešti. Zamudil je zaseseti Kačanik, dozdaj se je pečal le z razširjanjem eklicev in se je zanašal na koran. Vlada Torgut paše noče odstaviti in ga nadomestiti z Džavid pašo, ker sodi, da ne gre menjavati med operacijami višjega poveljnika, kar je z vojaškega stališča res popolnoma pravilno. Sicer pa tudi po mladoturkih toliko hvalisani Džavid ni čez noč ukrotil lanske albanke vstaje, ki ni bila tako razširjena in tudi ne tako skrbno pripravljena, kakor letošnja. A ne le mladoturki, tudi ministri se prepričajo med seboj zaradi operacij v Albaniji. Vstašem pristopajo vedno novi pristaši. Vsi ti spori v resnem trenutku pač ne morejo utrditi ugleda sedanjega mladoturškega režimeja.

Povodnji v pobunjenih pokrajinah.

Turške operacije jako ovirajo povodnji. Poplavljeni so celi albanski okraji. V Mitrovici je uničila povodenj nad sto hiš in vsa poslopja, v katerih so nastanjeni bosenski begunci. Mladoturki poizkušajo z veselicami pomiriti prebivalstvo, da se ne pridruži vstašem. Pod protektoratom solunskega valija se prirejajo konjske dirke, ki se jih udeležuje 10.000 oseb.

Dnevne novice.

+ **Koroški Slovenci Vseslovenski Ljudski Stranki.** Načelnik Vseslovenske Ljudske Stranke g. dr. Ivan Šusteršič je dobil včeraj iz Celovca naslednjo brzojavko: Na sijajnem shodu v Celovcu zbrani zaupniki Katoliškega političnega društva koroških Slovencev z navdušenjem odobravajo pristop koroške politične organizacije k V. L. S. in navdušeno pozdravljamo njenega načelnika dr. Šusteršiča. — Dr. Šusteršič je takoj brzojavno odgovoril ter pozdravil zastopnike koroških Slovencev.

+ **Kaj bo s skupnim državozborškim klubom?** V mariborski »Straži« čitamo: Večerni list »Tagespost« od dne 27. t. m. poroča sledče: »Pogajanja med jugoslovanskima kluboma niso dovedla do združenja. Močnejša Plojeva skupina zahteva v novem skupnem klubu zase mesto predsednika. Radi tega vprašanje in pa radi Plojeve zahteve, da bi se moral skleniti kompromis za volitve, ni prišlo do sporazumljenja in so se pogajanja razbila.« Ako je ta vest le nekoliko avtentična, potem se čutimo primorane, da zopet svarimo poslanca V. L. S. pred liberalno-slogaškimi poslanci Plojeve in Hribarjevega kalibra. Že v predzadnji številki smo izrazili svoje pre-

pričanje, da je Ploju et consortes jugoslovanska celokupnost deveta brigga in ga skrbi samo lastna, osebna korist. To naše uverjenje zgorajnje poročilo »Tagespost« le vtrjuje. Ploj čuti, da mu postajajo vroča tla v svojem volivnem okraju in da po prihodnjih volitvah najbrže ne bo imel več časti, zastopati kak spodnještajerski okraj, zato bi že sedaj rad sklepal volivne kompromise. Mi gotovo popolnoma upoštevamo potrebo skupnega kluba, odklanjam pa odločno, da bi prevzeli poslanci V. L. S. popolnoma vse žrtve na svoja ramena. Pri celokupnem jugoslovanskem vprašanju moramo gotovo zapostaviti svoje špecielno-strankarske obzire in zahteve, da bi pa mi šli tako daleč in na račun jugoslovanstva zopet dvignili gnili liberalizem in solzavo sloganasto na konjna, to ne gre. Nič drugega pač ni, aко zahteva Ploj, da bi že sedaj zagotovili potom kompromisov njemu in njegovim prijateljem mandate, katerih sami ne morejo več obdržati. Prvič bi s takim ravnjanjem, s katerim bi okužili zdravo jedro enotne V. L. S., neizmerno škodovali jugoslovanski misli sploh. Drugič so pa take zahteve tako izzivane, da bi se V. L. S. odrekla vsej svoji strankarski samozavesti in ponosu, aki bi jih a limine odločno ne zavrnila. Da bi naša stranka na tak način podpirala že itak tako sebično in samo za mandate skrbeče liberalno postopanje, to pač ne sme biti. »Svaka sila do vremena« mora veljati tudi v tem slučaju. — Za danes samo beležimo, sivoje mnenje že še povemo. Po naših informacijah bistvene navede graške »Tagespost«, ki jih je povzela iz dunajske »Zeit«, niso resnične. Čudno pa je vsekakko, odkod je dobila »Zeit« to vest, ki je sposobna, vzbudit opravičeno nejevoljo in nezaupljivost v krogih V. L. S.

+ **Italijansko vseučiliško vprašanje.** Z Dunaja poročajo: Včeraj so došli zaupniki italijanskega dijaštva k predsedniku vseučiliškega odbora italijanskih poslancev, dr. Conciju, kateremu so sporočili sklep italijanskega dijaštva, da naj se začne takoj z agitacijo za ustanovitev italijanske pravne fakultete v Trstu. Dr. Concij je obljubil, da bo že prihodnje dni sklical, če bo mogoče, skupno posvetovanje zaupnikov italijanskega dijaštva in italijanskih poslancev, na katerem se bo pojasnilo dijaštvo stanje italijanske vseučiliške zadeve.

+ **Imenovanje zdravnika dr. Iv. Zajca v deželnem zdravstveni svetu.** Zdravstveni svet je razburilo — »Slov. Narod«. Kdor pozna dr. Iv. Zajca, ve da je deželni odbor poslal v deželnem zdravstvenem svetu prvega zdravstvenega zdravnika, ki pa tudi ravno vsled svojega obsežnega delokroga v okrajni bolniški blagajni in kot zdravnik c. kr. tobačne tovarne najbolje pozna, kaj in kje je treba zastaviti moči za izboljšanje zdravstvenih razmer v najširših ljudskih plasteh. Zavajanje delavstva je postavilo dr. Zajca na celo »Jugoslovanske strokovne zvezze«, zaupanje naših kmečkih volivcev ga je poslalo v deželni zbor in prav je, da se mu v deželnem zdravstvenem svetu dà prilika, razviti res potrebno delo na socialno-zdravstvenem polju. To so gotovo vsega uvaževanja vredni stvari oziri, ki so vodili deželni odbor pri tem imenovanju. »Narodov« napad je pa nizkoten izbruh kakega dr. Zajcevega stanovskega kolege, kar je tembolj obžalovati, ker ravno taki napadci včasih, kadar jim kaže, najbolj kriče o stanovski zavesti. Splošno spo

občini; dr. Evgena Lampeja, deželnega odbornika, za zasluge pri ureditvi bolnice, in dr. Vladislava Pegana, deželnega odbornika, za zasluge, koje si je pridobil v raznih pravnih zadevah v prilog občine.

+ **Istrska razstava v Kopru** se jutri otvorji. Oficijozno glasilo istrske laške večine »Idea Italiana« piše o njej dobesedno: »Vprvič bo s tem pokazala laška Istra svetu svoje bistvo, svedočila o svoji slavni preteklosti in pričala o nadveljavnosti svoje sedanje pozicije.« Nadalje, pravi, bo razstava pokazala »laško superioritetu nad ostalo drhaljo v Istri, ki se razstave ne udeležuje, da ne bi pokazala svetu svoje gospodarske in kulturne mizerije«, nadalje bo razstava opominjala »brate iz kraljestva«, da še bolj podpirajo težnjo, »da se imajo te zemlje ohraniti italijanske«, bo tudi »resen opomin vsem faktorjem«, da ne bodo Lahov »zatirali in preganjali«. Razstava je torej napoloficielno proglašena za demonstrativno, iridentovsko in Slovane ponujočo. Drhal pravijo slovanski istrski večini! Zato je pač popolnoma odobravati, da so zavedni slovenski in hrvaški krogi odklonili vsako pomoč pri tej priredbi, saj je imel odbor že izpočetka namen angažirati tudi slovanske kroge, da bi poslali predmete na razstavo, na razstavi pa bi bili slovanski del popolnoma zatajili. Vsa reč kaže, da se Lahom kljub volivni reformi v istrskem deželnem zboru predobro godi in da bi zasužili kmalu enkrat zopet pošteno lekcijsko.

+ **Orli skozi Gorico.** V nedeljo zvečer so se vračali Orli iz Št. Ferjana skozi Gorico. Korakalo je po Corsu mirno in samozavestno sto Orlov v kroju. Lahi so pihali, a upali si niso nič. »Corriere«, glasilo laško-liberalne iredente, je strašno hud radi tega nastopa naših Orlov. Pa se bo moral že privaditi na nastope Slovencev v Gorici. Ne pomaga nič. Orel pa si lahko šteje v čast, da ima toliko nasprotnikov: Lahe in pa podivljane Sokole. Na zdar!

- **Kmetijsko predavanje.** Jutri, dne 1. maja, ob 3. uri popoldne predava gospod deželni mlekarski nadzornik Leggart o kmetijstvu v Ambrusu v Suhi Krajini.

- **Vse, ki se nameravajo udeležiti o Binkoštih ceneneh izletu v Benetke,** prosimo, da to takoj javijo na dopisnici uredništva »Slovenca«. Za vse vožnje, s prenočišči, preskrbo in vstopnicami je cena 65 K za osebo tako nizka, da v bodoče ne bo mogoče nikdar več izposlovati tako ugodnih pogojev. Za udobnost potnikov je vse tako skrbno urejeno, da bo to pravo vzorno potovanje. Vsak, ki se nam naznani na dopisnici, dobri natanci načrt potovanja z vsemi podrobnostmi.

- **Slovenec prestopil v mohamedansko vero.** Zupni urad v Medgorjah na Koroškem je prejel iz Aleksandrije v Egiptu pismo: »Naznanja se s tem častitemu župniškemu uradu, da je Janez Miklin, rojen v Medgorjah dne 26. grudna 1868, tukaj v Aleksandriji dne 8. sušca 1910 k mohamedanski veri zavoljo ženitve prestopil. Z odličnim spoštovanjem P.«

- **Obletnico smrti Zrinskega in Frankopana** dne 30. maja bodo Hrvati po vseh krajih slovensko praznovali. (Kakor znano, sta bila grof Peter Zrinski in knez Krsto Frankopan usmrčena kot veleizdalca v Dunajskem Novem Mestu dne 30. aprila 1671.)

- **Sarajevočanke prirede izlet v Švico.** Sarajevočki literarno-slovenični tečaj za jezike v zavodu sv. Jožeta priredi s svojimi učenkami izlet v Švico.

- **Iz Cerknice.** Za danes naj zadostuje konstatiranje, da je pri nas opravljanje kar najbolj v cvetu. Ni dovolj, da kake brezzobe mamice rožljajo s svojimi gibčnimi jezički in prešetevaljo svojega bližnjega dobre in slabe lastnosti — v njih »stroko« so začeli vtipkati nosove tudi moški. Da, celo nekateri izvestni mladi gospodje. Kakor je čuti, se med temi modernimi opravljalci najbolj nekateri sokoli in nek mlad gospod »odlikuje«. Vse graje vredno je to opravljanje, posebno če je za njim skrit »blag« namen svojem bližnjemu z izmišljotinami na prav res moderen način »koristiti«. Za danes le to na splošno, vendar zagotovim, da izpregovorim jasneje, ako ne bo miru.

- **Za stotnika** je imenovan nadporečnik g. Rudolf Maister, pod imenom Vojanov znani slovenski pesnik.

- **Umrla** je 28. t. m. v Selcih pri Škofiji Loki gdč. Julka Hajnriher, izprašana učiteljska kandidatinja. En čas je ranjka suplirala v Studencu v krškem okraju. Bila je nečakinja, g. Fr. Kosa, profesorja v Gorici. Podlegla je učiteljski bolezni — jetiki. Počivaj v miru!

- **Umrli** ste dne 23. t. m. v »Maria Josefinum« v Smartnu pri Celovcu č.

prednica tamošnjih usmiljenk Mehtilda Planger v 56. letu in v ursulinskem samostanu v Celovcu dne 25. t. m. sestra Marija Neža Apolonija roj. Žitko v 39. letu. N. p. v m!

- **Nova emisija avstrijske kronske rente.** Na podlagi zakona z dne 26. apr. t. l. d. z. št. 80 predal je finančni minister c. kr. poštni hranilnici 4 odstotno avstr. kronske rento v nominalnem znesku 236,000.000 K. Poštna hranilnica otvorila je, kakor pri zadnji emisiji, konzorcij bank za oddajo te rente in je povabila v isti razven prejšnjih 22 finančnih zavodov tudi avstrijski kreditni zavod, avstrijski zemljekreditni zavod in nemško banko v Berolinu. Oficijski član omenjenega konzorcija je zopet tudi »Jadranska banka« v Trstu, katera sprejema prijave za novo emisijo avstrijske kronske rente po originalnih pogojih pri svojih blagajnah v Trstu in v Opatiji.

- **Dopolnilne volitve v hrvaški sabor.** Vsled pakta hrvaško-srbske koalicije je doslej izvoljenih v hrvaški sabor šest mažaronov. »Pokret« k dopolnilnim volitvam piše, da po tem paktu mora biti še izvoljen dr. Šumanović. Tako komandira koalicijo ban Tomašić. Šumanović kandidira v Moroviču, kjer bo volitev 12. maja. Hud boj bo pri dopolnilni volitvi v Brodu na Savi, kjer čista stranka prava kandidira dr. Prebeg, koalicija in mažaroni pa dr. Hinkovič. Brod je bil pri zadnjih volitvah v posesti čiste stranke prava in je bil tudi občinski zastop do včeraj v rokah te stranke. Včeraj je pa vlad občinski zastop razpustila, da bi tako vplivala na volitve. — O novem »ustavnem« režimu na Hrvaškem se nam še piše iz Hrvaške: Hrvaška vlada popravoslavljene renegata dr. Tomašića, je razpustila občinski svet v Brodu, ker je Brod starčevinčansk in se brani kandidata vlade in koalicije, znanega spiritista dr. Hinkoviča. To so sredstva, s katerimi nela nova khuenovska podrepna vlada, za »upostavo ustavnih razmer«. Značilno je tudi to, da, dočim je bivši ban Rauch o vsaki važni stvari šel cesarju naravnost poročat, je ban Tomašić šel po predsanckijo volivne reforme samo h Khuenu, da mu jo ta izposluje, pri cesarju pa sam ni bil. Gotovo je danes tudi to, da nova volivna reforma ne bo tajna, ampak javna. Koalicija, zlasti njen »idealistični« pokretaško masarykovsko krilo, pa je tako čudnih nazorov o svojih narodnih dolžnostih in namenih, da vse te bavne čine glasno odobruje, namesto da bi vsaj molčala.

- **Proces proti italijanskim vohunom v Gorici.** Hrvaški listi prihobujejo iz Gorice: Pred goriškim sodiščem se vrši razprava proti bivšemu načelniku računskega oddelka ladjedelnice v Tržiču (Monfalcone), Petru Andreiniu, bivšemu italijanskemu topničarskemu častniku, zaradi vohunstva in napeljevanja v vohunstvo. Andreini je obtožen, da je nagovarjal v ladjedelnici uradnika Faiuttia in Kokića, naj prerišeta načrte prekopov med Tržičem in Paucanom, ter železniške zveze s Tržičem ter naj te risbe prodasta Italiji. Neke druge uradnike je pregovarjal, naj ukradejo vojne listine. Obtoženec izjavlja, da je nedolžen ter da je obtožba proti njemu delo maščevanja odpuščenih uradnikov.

- **Prva ladjedelnica na Hrvaškem.** Na Hrvaškem so dela za regulacijo Save v polnem tiru. Nasip od Podsusjeda do Rugovice je gotov. Kakor hitro bo Sava zopet plula v stari strugi, se bo začelo z grajenjem drugega nasipa, ki bo oddaljen kakih sto metrov od rečne obale ter bo varoval posavske pokrajine na Hrvaškem pred povodnijo. Medtem je že tudi nadzornik regulačnih del, inženir Kanet, predložil vladu načrte za zgradbo ladjedelnice ob Savi, ki jih je vrla tudi odobrila. Ladjedelnica se bo začela graditi meseca avgusta in njeni proizvodi bodo pluli po hrvaških vodah.

- **Podraženje mila.** Odbor strokovne skupine tovarnarjev mila v zvezki avstrijskih industrijev je sklenil 27. t. m., da se podraže cene mila za 4 krone. Pričakovati pa je, da se bodo cene še zvišale, ker se draže tudi surovinske snovi.

- **Tomaž Košat — Slave sin.** Nemci se pač kaj radi lišpajo s tujim perjem. Tomaž Košata smatrajo celega od nog do glave za svojega, akoravno vejo, kje je doma, vejo, da njegovi starši niso znali nemški, da se je Tomej rodil kot čisto slovensko dete preprostih slovenskih, a poštenih staršev, da je v svoji mladosti prosil svojo slovensko mamico za kruhek po slovensko, da mu je ona prepevala pri slovenski zibelki na slovenskih tleh in v slovenski hiši mile slovenske pesmice in tako vila milino slovenske pesmi v njegovo mладo srce, milino, ki je le

Slovencu lastna in katera nadvladuje v Košatovih pesmih skoz in skoz. Odškod pa ima Košat svoj »Verlassen?« Ta pesem je slovenskega izvora. V celovški okolici se še zdaj nahajajo stari možje, ki prepevajo slovenski »Zapuščen«. In to pesem smatrajo Nemci za eno svojih najlepših pesmi. Prav, prav! Iz tega se vidi, koliko so slovenske pesmi vredne. A mi jih pa imamo še veliko in mnogo lepših, nego je omenjena. Vse Košatove pesmi preveva neka milina, katera je Nemcu popolnoma tuja, ki je lastna le slovenskim pesmim in katere Košat ni mogel zatajiti ter je žel s to milino največjo čast in slavo. Mi mu to slavo iz srca privočimo, akoravno za svoj narod ni storil ničesar, vendar pa moramo pribiti, da je lepot Košatovih pesmi slovenskega duha, slovenskega izvora, kakor je Košat sam po svojem rodu in tipu — koroski Slovenec iz celovške okolice!

- **Javno predavanje priredi katol. slov. izobraževalno društvo Zgornja Šiška in Koseze** v nedeljo, 1. maja, ob 4. uri popoldne v Zgornji Šiški pri Zagatu. Predaval bo gospod Franc Terseglav. Mladiči in dekleta, kakor vsi drugi, udeležite se v obilnem številu velezanimivega predavanja.

- **Valtavas.** V nedeljo, dne 24. aprila, predaval je o Halleyjevem kometu g. dr. Vinko Šarabon, profesor iz Novega mesta, v prostorih katol. slov. izobraževalnega društva. Občinstva je bilo jako veliko, do 500, katero je z zanimanjem sledilo predavanju. Ker je občinstvo vneto za izobrazbo, naprosilo je katol. slov. izobraževalno društvo g. dr. V. Šarabona, da bode še večkrat predaval v teh prostorih. Katol. slov. izobraževalno društvo se pa tem potom in imenu občinstva za poučno predavanje iskreno zahvaljuje in prosi na večkratno svidenje! Zahvaljuje se tudi g. Jos. Zurcu, županu itd. iz Kandije za prijazni pozdrav.

- **Povodni mož.** Iz Zitarevsi na Koroškem se piše: Nekaj nenavadnega je razburilo zadnje tedne prebivalce okrog Goselnovaškega jezera, ki se nahaja kake četrt ure od Zitarevsi proti severu. Iz omenjenega jezera sliši se zadnji čas neko zamolklo tuljenje, kakor glas vola ali bika. Ni namen teh vrstic to razlagati, ker to naj pojasmni drugi, povzroča te glasove pač gotovo kak vrelec. Zanimivo je na stvari le to, da se je nekaj ljudi spomnilo takoj na povodnjega moža, o katerem so slišali babico pripovedovat in marsikateri ženkici je žal, da je sedaj na svetu, pa tudi par možičeljnov sem opazil v strahu pred dozdevnim črnim kosmatincem!

- **Ker jo je mož pretepal** je skočila v Trstu v morje 65 let stara dñinarka Lucija Mozetič in utonila.

- **Mordec iz političkih motivov aretiran.** Dne 16. aprila je policijska oblastnija zagrebška brzojavnim potom prosila tržaško policijo, naj aretira nekoga Josipa Riegera, ki da je zelo sumljiv, da je med neko politično demonstracijo v Zagrebu z nožem zabodel nekoga političnega nasprotnika. Dva dni po tej brzojavki sta prišla v Trst dva delegata zagrebške policije, ki sta skupno z agenti tržaške policije začela iskat Riegerja, ki se je skrival. Vse iskanje skozi osem dni je bilo pa povsem brezuspešno, nakar sta se oba zagrebška policista vrnila zopet domov. Včeraj zjutraj je neki Hrvat prišel k policijskemu oficijalu Titu ter mu povedal, da se Rieger nahaja res v Trstu in mu označil tudi kraj, kjer policija lahko Riegerja aretira. Agenti so se podali na delo in sinoči okoli 6. ure so Riegerja aretirali blizu kolodvora južne železnice. — Josip Rieger je star 23 let, je doma iz Delnic na Hrvaškem in elektrotehnik po poklicu. Rekel je, da je vedel, da ga je iskala zagrebška policija. Pripovedoval je, da je dne 16. aprila prispev v Trst ter je priznal, da je med neko politično demonstracijo v Zagrebu zabodel nekoga političnega nasprotnika, za katerega ime ne vede, zdi se mu pa, da je isti pripadal starčevičanski (frankovi?) stranki. Riegerja so potem odvedli v zapore v ulici Tigor, kjer počaka daljnih odredb.

- **Vol ga zabodel v želodec.** Iz Vrzdenca nad Horjulom se nam piše: Prošli ponedeljek se je tu pripetila nesreča, da je vol pri vpregi zabodel Anton Stanovnika, brata horjulskoga župana, v trebuš in mu z rogom prebodel želodec. Ponesrečenec je drug dan v silnih mukah izdihl. Zapušča šest napol odraslih otrok. Blagi mož naj počiva v miru!

- **Štajerske novice.**

- **Dne 1. majnika** se vršijo v lavantinski Škofiji kar tri inštalacije: gosp. Janez Čemažar bo ustoličen na župnijo

Teharje pri Celju po mil. gosp. opatu Francu Ogradi, gosp. Jakob Gašparič na župnijo Sv. Rupert nad Laškim po gosp. dekanu dr. Francu Kruljc, — za slednjega prva inštalacija — in gosp. Jožef Poplatnik na župnijo Polenšak po mil. gosp. proštu Jožefu Flek; slovenski govor na Polenšaku pa bo imel gosp. kanonik in stolni župnik Franc Moravec. — Gosp. Jakob Palir je predstavljen kot kaplan na Bizejško, ne v Piše.

- **š Nesreča.** Na proščiskem marovu v Krčevini pri Ptaju se je podrla ena cela stena; voda je bila uničila podzidje. Ponesrečil se ni nikdo.

- **š Ptujski sodnik dr. Teletschik** nahaja se v Gradcu na opazovalnici za umobolne.

- **š Tiskana vabila za božjo službo** razpošljajo ptujski protestante po mestu. Ali so gospodje tako nobel ali pa so njihove ovčice tako razkropljene, da jih morajo s toliko težavo zbirati? Da se pa taka vabila dostavljajo tudi drugi gospodarji in ne samo protestantom, to se menda godi samo po pomoti, ne namenoma. Gosp. pastor Stahl pač še ne pozna vseh svojih ljudi.

- **š Pogreb gosp. Ivana Letonja** v Ptaju je bil jako veličasten in ganljiv; udeležil se ga je tudi gosp. svetnik in okr. sodnik dr. Glas s sodniškim uradništvom. Trije tički, ki so ga ubili, so že na varnem; prijeli so jih kar drugi dan.

- **š Poročil** se je v Brežicah c. kr. artiljerijski nadporečnik Romauch s hčerko veletrgovca Hansi Matheis.

- **š Wondrak na Štajerskem.** V tork je bilo v raznih listih poročilo, da je poneveril poročnik Wondrak v Pragi 30.000 kron erarskega denarja. Sedaj se poroča, da je bil defraudant v Št. Vidu pri Špilfeldu, kjer je obiskoval znance iz svojega kadetovanja v Strassu. Fant je imel obilo denarja in je dajal rad za pijačo. Pravil je, da je na dopustu, a ko je slutil, da so izvedeli za njegovo tatvino, jo je pobrisal. Morda se še krajši človek kje oglasi.

- **š Prijazni mož.** Iz Vitanja poročajo: Gostilničar Kurej je pil pri Jančevi stečlenico piva; žena ga pride iskat s cigaro v ustih in z revolverjem v roki. Mož ji izvine orožje ter jo žene domov, kjer je tako pretepel, da je bila vsa v krvi. — Mizar Kiki je svojo ženo tako bil in davil v kuhinji na tleh, da je skoraj izdihnila. K sreči še zgrabi žena za pečno železo ter svojega moža tako udari po glavi, da jo je spustil. Žena beži na ulico, ded zgrabi za železni pisker ter ga tako močno zažene, da je svojo ženo pobil na tla in še poleg tega ranil Jaklinko in Lavtnarico, ki so slučajno mimo šle.

- **š V sredo, 11. maja v Ljubljano!** Vsi na ustanovni shod našega narodnoobrambnega društva »Slovenska Straža! Zberimo se v velikem številu dne 11. maja tudi na posvetovanjih »Rafaelove družbe«, »Jugoslovenske strokovne zveze« in na prvem velikem koncertu slovenskega glasbenega društva »Ljubljane!«

- **Ljubljanske novice.**

- **š Predavanje v Trnovem.** Slovensko gospodarsko in izobraževalno društvo za Trnovo in Krakovo je priredilo predvčerajšnjim krasno predavanje v dvorani pri Sokliču. Upravičeno je v svojem nagovoru povdarjal

SPOMLADANSKA PARADA.

Dunaj, 30. aprila. Danes se je vršila na Schmelzi običajna spomladanska parada. Cesar je po defilaciji garnizije čete pohvalil. Parade so se udeležili nadvojvode, ministri, generalni štab, diplomaški zbor, tuji atašeji, državni dostojanstveniki in veliko občinstva, ki je cesarja navdušeno pozdravljalo.

ALBANSKA VSTAJA.

Albanci proglašili kralja?

Carigrad, 30. aprila. Tu so razširjene govorice, da so Albanci proglašili za svojega kralja princa Abdul Medžida, brata prestolonaslednika.

Carigrad, 30 aprila. Oficielne vesti pravijo, da so Albanci, koncentrirani okolo Peči in Djakova prisegli sultanu zvestobo, pa prosili, naj se v Albaniji ne upeljejo novotarije in naj se poda v Albanijo parlamentarna komisija.

Carigrad, 30. aprila. Boj okoli Kančanija se je že začel. Turška poročila pravijo, da se Albanci že umikajo in beže proti Moraviji. Nadpoveljnik Šefket-paša baje koraka že proti Orhanije. Dozdaj javnost tem nedoločenim poročilom še ne verjame posebno.

POLICIJSKI AGENT UMORJEN.

Krakov, 30. aprila. V Rzanol odposlan policijski agent Rzezowski, ki ga je spremjal tudi nek mestni policijski stražnik, je včeraj ustavil dva sumljiva ruska individua ter ju vprašal po legitimacijah. V trenutku je potegnil eden izmed njiju revolver ter ustrelil Rzezowskega, ki se je takoj mrtev zgrudil na tla. Policijski stražnik se je rešil pred strelom samo s skokom na stran. Ko mu je prišlo več ljudi na pomoč, sta jih morilca pognala z revolverji v beg in izginila v gozdu. Doslej ju še niso zasledili.

PROTI PROSTITUCIJI.

Peterburg, 30. aprila. V prvi polovici prihodnjega meseca se vrši tu kongres proti prostitutiji. Kot radikalno sredstvo proti temu zlu predlaga vladu, naj se vse inozemske prostitutke izžene. Iz nekega poročila policijskega ministrstva je razvidno, da ni v Peterburgu nič manj kot 50.000 prostitutk.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Iz nekaterih krajev dobimo poročila o zanimivih dogodkih prepozno. Prosimo opetovanje, da se nam v s a k o n o v i c o t a k o j s p o r o č i ! Skrbite povsod za hitro poročanje novic!

Znanstveni preizkusi na univerzitetni kliniki v Würzburgu so podali sledeče:

Naravna Franc Jožef-ova grenčica vpliva zanesljivo in ne provzroča nikakih težkoč. Celo v slučajih, kjer se je vživala pri občutljivem črevesu — osobito v rekonvalscenci vnetja slepega črevesa s soudeležbo trebušnice — doseže „Franc Jožef-ova“ grenčica odavanje brez bolečin.

Opozorjamo na današnji oglas Krapinske toplice, ki so odprte do 1. novembra 1910. Čudoviti zdravilni uspehi, cene nizke.

Kraljica Dagmar. Zgodovinski roman. Spisal Vaclav Beneš-Trébízský. Cena broš. knjige 3 K 20 h, eleg. vezani 4 K 30 h. Povest je vzeta iz zgodovine pokristjanjenja polabskih Slovanov, polna zanimivih dejanj in zapletljajev. Slovenci jo bodo čitali z izredno pozornostjo in obilno koristjo.

Dobro izurjenega 1270 1

mizarskega pomočnika

sprejme takoj v trajno delo Ivan Pengov kipar in izdelovalj altarjev, Ljubljana, Kolodvorska ulica štev. 20.

Kupujte le vžigalice: „U korist obmejnem Slovencem“.

Zastopnike za prodajo razgledniških stojal in papirnih vreč išče Fran J. Šašek, Plzen Češko.

Kranjska v podobah I. zvezek je ravnokar izšel ter vsebuje naslednje po oljnatih originalnih v trobarvnem tisku izvršene slike: Ljubljana, Kamniške planine, Bled, Vintgar, Bohinjsko jezero, Beleško jezero, Postojnska jama in grad Predjamski z opisi v slovenskem, češkem, nemškem in italijanskem jeziku. — I. zvezek kar najlegantnejše opremljen stane 1.50 K. s poštino 1.60 K. po povzetju 1.95 K. Razpoložja Srečko Magolič Ljubljana, Dunajska cesta štev. 9. Prekupcem 20% popusta, ako jih naročete vsaj 1272 10 izvodov skupaj.

1276 1-1

Jakob, Franc in Marija Švigelj naznajajo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da je njih iskreno ljubljena sestra ozir. teta, gospa

Uršula Turšič, roj. Švigelj

posestnica

v sredo dne 28. t. m. ob 7. uri zvečer prejemši sv. zakramenta za umirajoče mirno v Gospodu zaspala.

Truplo drage pokojnice se prepelje v nedeljo 1. maja ob polu 5. uri popoldne iz deželne bolnice v Bezuljak pri Cerknici, kjer se pri cerkvi Matere Božje položi k večnemu pocitku.

Ljubljana-Bezuljak, 30. aprila 1910.

Žalujoči ostali.

Nenavadno lahko uporabljiv je 558 „Cirine“ za parkete!

15. februarja 1903 — Gospa carinskega nadzornika Katalin Zipperer, As, Češko. — Celo stanovanjske sobe v katerih se mnogo hodijo, potrebujejo samo enkrat na leto, da se jih na novo nameže. — Uporaba je zelo lahka. — Dobri se povsod. — 1 stekl. K 5.—, ½ stekl. K 1.70. — Edini izdelov. I. Lorenz & Co., Eger (Heb), Češko.

Meteorologično poročilo.

Vsičina n. morjem 306.2 m, sred. zračni tlak 736.0 mm.

Cas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Pridelovali v mm
29. 9. zveč.	733.1	10.5	sl. jzah.	del. obl.	
30. 7. zjur.	732.6	8.0	sl. szah.	oblačno	0.0
30. 2. pop.	731.4	12.8	sr. svzh.	dež	

Srednja včerajšnja temp. 10.4°, norm. 11.8°.

Gostilno, mesarijo in predajalno 1203 vse skupaj ali posamezno oddam v najem s 1. julijem. To podjetje je že doslej dobro obiskovano, leži blizu tovarne in postaje ob državni cesti. V najem se daje radi obilice drugih poslov. Vpraša naj se pri lastniku Javornik 76 Gorenjsko.

Anton Carli, c. kr. notar v Žužemberku išče spretno

pisarniško moč

izvežbano v vseh notarskih opravilih. - Vstop čimpreje.

:: Plača po dogovoru. :: 1267

Zasebniki, naj ne zamude ogrodne prilike za naroditev

Irgovi, ostankou

Krošnjarji, načrtnost iz tkalnice.

Posebna ponudba:

40 m lepega sort. ceferja za srace — flaneli in ostanki oksforda.

40 m la. ostanki oksforda, rum. tkanine 1/2 kanafasa in la. ostanki modrega blaga.

40 m la. vel. rumbarske tkanine, la. oksforda engl. ceferja, kreas, platin.

Vsi dolgi ostanki, izbrani, brez napake. Ako blago ne upaja, ga vzameš nazaj, povrnem poštino in istolako denar, torej nikak riziko. Kdor enkrat naroči, naroč zoper! Vsakemu zavodu vzorcev priložim vzorce tkanic in bombazine. Dalje se odda:

1 tucat la. belih robov z ališ. robom . . . K 1.30

48/100 široke brisače samo . . . K 1.34

Brisače za košarce, komad . . . K 1.20

Beli namizni prti . . . K 1.30

150/200 cm zajemčeno, platineno, rjave brez

silva, vsaka konkurenca izključena, samo . . . K 2.20

iz močnega platna, ista velikost, samo . . . K 1.98

Najboljša in najcenejša nakupovalnica za krošnjarje in razprodajalce.

Razpoložja se po povzetju, kompl. zavoj 5 kg poštino prosto v vse kraje.

Prva Hermanm. razpoložljivica tkanin M. Brick

Hermanmestec Št. 1, Češko.

za prodajo razgledniških stojal in papirnih vreč išče Fran J. Šašek, Plzen Češko.

1268 2-1

Lepa naša domovina

(Kranjska v podobah) I. zvezek je ravnokar izšel ter vsebuje naslednje po oljnatih originalnih v trobarvnem tisku izvršene slike: Ljubljana, Kamniške planine, Bled, Vintgar, Bohinjsko jezero, Beleško jezero, Postojnska jama in grad Predjamski z opisi v slovenskem, češkem, nemškem in italijanskem jeziku. — I. zvezek kar najlegantnejše opremljen stane 1.50 K. s poštino 1.60 K. po povzetju 1.95 K. Razpoložja Srečko Magolič Ljubljana, Dunajska cesta štev. 9. Prekupcem 20% popusta, ako jih naročete vsaj 1272 10 izvodov skupaj.

1268 2-1

1268 2-1

1268 2-1

1268 2-1

1268 2-1

1268 2-1

1268 2-1

1268 2-1

1268 2-1

1268 2-1

1268 2-1

1268 2-1

1268 2-1

1268 2-1

1268 2-1

1268 2-1

1268 2-1

1268 2-1

1268 2-1

1268 2-1

1268 2-1

1268 2-1

1268 2-1

1268 2-1

1268 2-1

1268 2-1

1268 2-1

1268 2-1

1268 2-1

1268 2-1

1268 2-1

1268 2-1

1268 2-1

1268 2-1

1268 2-1

1268 2-1

1268 2-1

1268 2-1

1268 2-1

1268 2-1

1268 2-1

1268 2-1

1268 2-1

1268 2-1

1268 2-1

1268 2-1

1268 2-1

1268 2-1

1268 2-1

1268 2-1

1268 2-1</p

Quo vadis? Roman iz Neronove dobe. Spisal Henrik Sienkiewicz. Cena vezani knjigi 5 K 50 h. Roman iz časa krutega cesarja Nerona, ki nam opisuje na eni strani pohotno propalost Rimjanov, na drugi strani pa nežno cvetko krščanske ljubezni, ki je kljub krvoločnemu peganjanju vzklila tudi v vrvenju razuzdanega mesta in še celo v najbližji cesarjevi okolini in ki jo je tako skrbno gojil prvi cerkveni poglavnik sveti apostol Peter. Tudi naslov romana se opira na staro legendu, ki nam predčuje naporne boje in delovanje svetega apostola. Roman je svetovno znan in izredno zanimiv.

Nikdo ne bi mislil
da se bojo Šekatete na toliko našinov pripravljati, kot daje navdihlo kuharška knjižica, ki jo vsakomur brezplačno pošle „Prva kranjska tovarna testenin v Člir. Bistrici.“

V najem se vzame dobro idoča 1254

gostilna

tako ali s 1. junijem. Najraje v Ljubljani ali na prometnem kraju na deželi. Ponudbe pod „dobro obiskana gostilna“ upravi lista.

V novi hiši v Gradišču št. 15 se odda za avgustov termin več različnih

stanovanj.

Pojasnila daje stavbeni polir na licu mesta. 1246 6-1

Predno kje drugje kupite
posteljno perje za opremo
ali porabo sploh, izvolite se obrniti na
Jos. Trauer, Plzen 607, Česko
zalog posteljnega perja. 1249
Cenik se dopoljše poštne prosto.

Dekleta

popolno ali deloma izjurjene v šivanju perila
se sprejmejo takoj pri M. Alešovec,
Poljane. Istotam se sprejme brezplačno tudi
nekaj učenk. 1224 (1)

Za slabokrvne in prebolele
je zdravniško priporočano
črno dalmatinsko vino
„KUĆ“
najbolje sredstvo.
B.R. NOVAKOVIC, Ljubljana.

2 učenca

za žično pleatarsko obrt se takoj
sprejmeta. Hrana in stanovanje v
hiši. Kdo ima veselje do te obrti naj
se cenj. stariši istega blagovolijo obrniti
na naslov: Adolf Starec, izde-
lovatelj in trgovec žičnih pletenin v
Beljaku na Koroškem. 1151 4-1

Vino po ceni.

Zakaj kupiti vino v gostilni po 50–80 vinarjev liter, ker se dobri pri Josipu Maljavac, pošta in postaja Roč v Istri, belo in črno (rudeče) franko vsaka železniška postaja na Kranjskem po 24 vinarjev liter in se ga more naročiti tudi samo 50 litrov. 667 100-1

Mladenič star 21 let, vojašnine prost, išče službe kot sluga v kakem uradu, hotelu ali trgovini. Zmožen je v govoru tudi italijanskega in nemškega jezika. Blagohotne ponudbe na župni urad v Ajdovščini, Goriško. 1218 4-1

Proda se hiša

v sredini mesta prav pripravna za vsaki obrt, posebno pa sposobna za gostilno z vrtom. — Podrobnosti podaja iz prijaznosti upravljenstvo tega lista.

Prekupci izključeni.

1103 3-1

+ 1260

Tujšnim srcem javljamo, da je naša iskreno ljubljena mati, oziroma tača, babica in prababica, gospa

Katarina Rovšek, roj. Vozel

danes dne 29. aprila ob 3. uri zjutraj, previdena s sv. zakramenti, po daljši mučni bolezni v 67. letu mirno v Gospodu zaspala.

Zemeljski ostanki predrage rajnice bodo v nedeljo dne 1. maja ob 3. uri po-poldne iz hiše žalosti, Kuhnova cesta št. 23, prepeljani na pokopališče k Sv. Krizu. Sv. maše zadušnice se bodo darovale v več cerkvah. Blago pokojnico priporočamo v spomin in molitev.

V Ljubljani, dne 29. aprila 1910.

Davorin Rovšek	Štefan Rovšek	Maks Rovšek
fotograf in posesnik	fotograf	c. kr. orožn. postajevodja
sinovi.		
Kati Hafner, roj. Rovšek	Marija Šupica, roj. Rovšek	
hei.	vnučinja.	
Marija vd. Rovšek roj. Pogačnik, Franja vd. Rovšek roj. Kos, Franja Rovšek roj. Blaj		
c. kr. poštarica, snežel.		
Ivan Hafner	Janko Šupica	
c. kr. poštni kontrolor, zet	trgovski poslovodja.	
Mirica, Vladko, Darko, Olga, Danica, Ivanček, Janko, Pepi, Mara		
vnuki in vnučinja.		
Nadika, pravnučinja.		

Proda se vili podobna

NOVA HISA

z 9 sobami, 3 kuhinjami, kletjo, drvarnicu pralnico ter vrtom, 5 minut oddaljena od kolodvora in tovarne na Gorenjskem. Pripravna je za vinskega trgovca. Naslov pove uprava lista. 767 8-1

Kuharica

Izvežbana gospodinja, izobražena gospodica v starosti 28 let, dobro izvežbana v gospodinjstvu na posestvu, trgovini in gostilni, želi prevzeti stalno samostojno vodstvo večjega ali manjšega gospodinjstva pri kakem boljšem postenem samostojnem gospodarju ali uradniku miroljubnega značaja. Gre tudi v kako župnišče.

Naslov pove uprava „Slovenca“. 1166 (2-1)

Elektroradiograf

Hotel „pri Maliču“, zraven glavne pošte „IDEAL“

Spored od sobote 30. aprila do torka 3. maja 1910.

1. Neusmiljeni zobozdravnik (komično).

— 2. Zapeljivi kolje (senzacijnska drama).

— 3. Moderna idila v Benetkah (zanimivo po naravi). — 4. Pekin in o olca (Interesantna projekcija po naravi). — 5. Cirkuški klovni (komično).

Dodatek k zadnji predstavi ob 8. uri zvečer.

6. Iz Lurda v Gavarnie (zanimivo po naravi). — 7. Usodepolna podobnost (drama).

— 8. Praznuem božični dan (komično).

Vsek torek in petek od 6. do 10. sedeže s slovensko Filharmonijo.

Priporoča se udano ravnateljstvo.

Stev. 1163.

Šolska zgradba.

Za zgradbo

novega šolskega poslopja na Vrabčah nad St. Vidom pri Vipavi, polit. okraj Postojna

na 28.860 K proračunjena dela in dobave se bodo oddale potom javne ponudbe obravnave.

Pismene, vsa dela obsegajoče ponudbe z napovedbo popusta ali doplačila v odstotkih na enotne cene proračuna, naj se predlože

do 6. maja t. l. ob 10. uri dopoldne

podpisanim c. kr. okrajnemu šolskemu svetu. — Ponudbe, katere morajo biti kolekovane s kolekom za 1 K, dopolniti je zapečatene z napisom: Ponudba za prevzetje gradbe novega šolskega poslopja na Vrabčah nad St. Vidom pri Vipavi.

Ponudbi mora biti dodana izrecna izjava, da pripozna ponudnik stavbene pogoje po vsej vsebini in da se jim brez pogojno ukloni. — Razven tega je dodati kot vadij 5% stavbenih stroškov v gotovini ali pa v popularno varnih vredni, papirjih po kurzni ceni.

C. kr. okrajni šolski svet si izrecno pridržuje pravico, izbrati ponudnika ne glede na višino ponudbene cene, oziroma, če se mu potrebno vidi, razpisati novo ponudbeno razpravo. —

Načrti, proračun in stavbeni pogoji so na vpogled pri c. kr. okrajnem glavarstvu

— stavbeni oddelki — med navadnimi uradnimi urami; načrti in sumarični proračun tudi pri krajnjem šolskem svetu na Vrabčah.

C. kr. okrajni šolski svet v Postojni,

dne 22. aprila 1910.

100 do 120 lepih

hrastov

se proda. :: Kje, pove upravljenstvo.

Več lepih stanovanj

obstoječih iz 4, 3 in 1 sobe z vsemi pritiklinami vred in mesečno sobo, se oddajo za avgust v Ciril - Metodovi in Vrhovčevi ulici štev. 9. — Natančneje Vrhovčeve ulice štev. 9, I. nadstropje levo. 1258

V odvetniško pisarno se sprejme takoj

strojepisec

Izvrjeni stenografi imajo prednost.

Ponudbe je nasloviti na Alojzija Kocmura v pisarni dr. Pegan-a 1359 Ljubljana, Dunajska cesta. 3-1

Pozor kolesarji!

Mesto K 110-.

samo po K 80-.,

„Torpedo“ prostim tekom po K 95- prodajam

za reklamo nova prvovrstna kolesa znamka

„Styrian-Meteor-Graz“.

Modeli 1910 z

3-letnim jamstvom, sveže, močne pneumatike

po K 5-6-, 7-;

cevi po K 3'50, 4-5-.

Vse potrebujo, popravljanja, emajliranje in

poniklanje po ceni! Pošilja se po povzetju.

Obroki izključeni! Cenik zastonj in franko!

Tovarniška zalog vožnih koles in šivalnih strojev

A. Weissberg, Dunaj II.

Untere Donaustrasse 23-III.

Zdravilišče Toplice

na Kranjskem, dolenska železniška postaja Straža - Toplice.

Okratov vrelec 38° C. Voda za pijačo in kopanje. Izredno uspešno proti trganju, revni, iščas, nevralgiji, kožnim in ženskim bolezni, Veliike ko eli, separativna kopališča in močvirna kopališča. Bogato urejene sobe za tuje, igralne in družabne sobe. Zdravo podnebje. Gozdov bogata okolina. Dobre in cene restavracije. Sezona od 1. maja do 1. oktobra. Prospekti in pojasnila daje brezplačno zdraviliška uprava.

Domača pletilna industrija na stroje

v Ljubljani, Sv. Petra cesta štev. 44.

izdeluje vsakovrstne nogovice, jopice, otročje oblike itd. podpletuje stare nogovice iz najfinješje in trpežne pavole, volne ali svile po naročilu in najnižji ceni; pri poštnih posiljavah naj se blagovoli priložiti natančen naslov. 1264 1

Dve veliki kleti

se oddasta na Zaloški cesti št. 15 takoj v najem; prodajalna s stanovanjem in pritiklinami pa s 1. avgustom. — Hiša z desetimi stanovanji in velikim sadnim in zelenjadnim vrtom je tudi po ceni naprodaj.

Hiša

v kateri se nahaja sedaj gostilna in prodajalna, se odda takoj v najem.

Več se pozive pri

1243

Andr. Čmanu v Vevčah, štev. 54.

Proda se iz proste roke

hiša v Novem Vodmatu

št. 13 ob glavni cesti v Zalog pri znani kavarni «Mali Slon». V hiši sta že vpeljani dve prodajalni ter ima še osem stanovanj. Zraven je tudi vrt.

1252

V Velesovem na Gorenjskem odda

se poleg romarske cerkve stoječe 983 10-1

hišno poslopje

s hlevom, šupo in vrlom v najem event. se tudi proda. Poizve se pri Avg. Stancarju, uradniku banke „Slavje“ v Ljubljani.

Südmärk' v blatu.

Pastor Albani je s svojim govorom v Ljubnju delo »Südmärke« tako hudo kompromitiral, da se »Südmärkovi« tembolj pogrezajo v blato, čim bolj se skušajo s popravki iz njega izkopati. Na poročilo »Grazer Volksblatta« in »Reichspostec« iz Ljubnja so začetkom nemška glasila popolnoma molčala, potem pa so se oglasili: »Grazer Tagblatt«, v katerem je pastor Albani dejal, da so klerikalna poročila izkrivljena in skušaj ironizirati nasprotnike »Südmärke«, konkretnega pa v petih vrsticah svojega popravka ni nič povedal. Nato je »Deutsche Wacht« Albani hudo napadla in zahtevala odgovor od »Südmärke« same, češ, spodneštajerski Nemci se ne bodo dali od rajhovskega pastorja žaliti. Zdaj pa odgovarja — ne »Südmärk« — ampak odbor »Südmärkine« podružnice v Ljubnju in pravi dobesedno tako-le: »Es ist unwahr, daß Herr Pastor Dr. Albani am 18. April d. J. erklärt hat: „Die deutsche Bevölkerung an der Sprachgrenze ist nicht viel wert“; wahr ist dagegen, daß Herr Dr. Albani in der Leobner „Südmärk“-Versammlung vom 18. April d. J. gesagt hat: „Die deutsche Bevölkerung an der steirischen Sprachgrenze ist zum Teile in nationaler Beziehung deshalb nicht verläßlich, weil sie unter dem Einflusse des slowenisierenden katholischen Klerus steht“. Es ist unwahr, daß alle es zuließen, daß in einer Südmärk-Versammlung die deutschen Untersteirer beschimpft wurden«, wahr ist dagegen, daß die deutschen Untersteirer in der »Südmärk«-Versammlung vom 18. April d. J. in Leoben nicht beschimpft wurden. Für den gemeinsamen Ausschuß der Leobener »Südmärk«-Ortsgruppen: Dr. Otto Hauttmann, Obmann der Männerortsgruppe. Professor A. Bauer, Obmann der akademischen Ortsgruppe. Dr. Glaser, Gau-Obmann. — Ta popravek vsebuje novo razčlenitev spodneštajerskih Nemcev, oziroma nemškutarjev, češ, da so nar. nezanesljivi, ker tako zagrizeni nacionalci kakor so oni, pač ni. Popravek pa ne popravlja, da je dr. Albani v Ljubnju rekel, da so spodneštajerski Nemci domačini korumpirani, da dolgov ne vračajo, da so »verludrani«, da Mariborčani ponarejujo vino, da jih je treba z rajhovci nadomestiti, kar je »klerikalno« časopisje izrečno poročalo. Če potem odbor ljubenske podružnice meni, da Albani spodneštajerski Nemci kljub temu ni žalil, je to stvar njegovega okusa. Ampak zdaj se je oglasil tudi poročevalc »Grazer Volksblatta« iz Ljubnja in vzdržuje v polnem obsegu vse svoje trditve in pravi, da so sploh vsi, ki so pri famoznem predavanju Albanijevem bili navzoči, bili ogorčeni zaradi pastorjevih pavšalnih obdolžitev. — V budžetnem odseku je dr. Žitnik nasproti Markhlu dr. Albanijeva izvajanja navajal, Markhl pa je v veliki zadregi molčal, ker tudi sam, kakor je dobro znano, ne zaupa »moralni vzvišenosti« rajhovskih naseljencev in se je že večkrat nasproti Albaniju samemu pritoževal, da vrli Virtemberžani v moralnem oziru niso nič kaj posebno natančni, saj je starobabji dr. Albani v Ljubnju tudi to izčekal, da Markhl z njim in njegovimi rajhovskimi ovčicami ni nič zadovoljen! O Albani, kakšno zmešnjavo si napravil! Nam je seveda prav, ker mož tudi rajhovcem ni prizanjal, zakaj rekel je tudi izrečno, da če Markhl morebiti tudi pretira, »se naseljenci res večkrat vedijo naravnost, frech«! Dokaz, da je nemško südmärkovo delo nemoralno, da korumpira tiste, ki podpira, in da Nemce same slabí, ker jih ločuje, je sijajno doprinesen, doprineset ga je pa eden glavnih »Südmärkovev« sam in s tem potrdil staro resnico, da se grešnik sam izda in greh sam kaznuje.

Hofrichter — morilec.

Največjo pozornost in tudi marsikje presenečenje vzbuja Hofrichterjevo priznanje, da je bil on tisti, ki je posal štabnim častnikom strupene pilule, da jih usmrtil in da pride sam naprej. Osobito neprijetno je stališče tistih listov, ki kar niso mogli včerati, da bi bil Hofrichter zastrupljevalec in morilec. Hofrichter je priznal, da je dobil ciankali pri nekem sorodniku, ki ni niti misil na to, zakaj da hoče imeti Hofrichter stup. Priznal je Hofrichter, da je vrgel na Marijhilferici sam pisma s stupom v poštni nabiralnik.

Predzgodovina Hofrichterjevega priznanja.

Hofrichter je že od 27. novembra v zaporu. Vojaški zdravnik so ga opetovan obiskovali in mu zagotavljali, da je proti njemu nagromadenega toliko

dokazilnega materiala, da se ne izmaže s simulacijo, češ da je zmešan. Stotniku avditorju Kunzu je izpovedal, da je posal pisma s strupenimi pilulami štabnim častnikom zato, da pride zopet v generalni štab. Oženil se je, ko je bil dodeljen generalnemu štabu in je njegova žena upala, da bo imel slavno bočnost v armadi. A ker so ga pridelili zopet armadi, je bil jako užalen in kmalu, ko je izšlo lansko novembarsko imenovanje, mu je šinila v glavo misel, da s stupom popravi usodo. Izkušal je sicer to misel zadušiti, a jo ni mogel in je izpeljal grozen zločin. Svojo ženo je poslal na Dunaj, da je nemoten vse pripravil za zločin. Pisma, s katerimi je priporočal stup, je hektografsiral sam. V noči od 13. do 14. novembra 1. l. je odpotoval na Dunaj in oddal pisma s stupom. Ko je priznal Hofrichter svoj zločin, je bil popolnoma pobit. Po noči ni spal in obupno tuhtal. Ker se boje, da se sam usmrtil, so poostrili Hofrichterjevo stražo. Dvakrat na dan ga obiše vojaški stražnik.

Hofrichterca zaprta.

Hofrichterca je došla minula soboto s svojo sestričino in s svojim 3letnim sinčkom Adolfovom v Linc, da proda hišno opravo. Ostala je v Lincu do 28. t. m. Tisti, ki so govorili z njo v Lincu, pripovedujejo, da ni več upala na to, da bi bil Hofrichter oproščen, a sodila je, da pride v norišnico. Pripravovala je, da se hoče ločiti od Hofrichterja. Sinček bi se nazival z njenim rodbinskim imenom Gerersdorfer, sama pa da odpotuje v inozemstvo. Obiskal jo je tudi korni poveljnik pl. Weigl s svojo soprogo.

Včeraj že smo poročali, da se Hofrichterco tudi zaslili in ji povedali, da je Hofrichter priznal svojo krivdo. Hofrichterca je mirno poslušala in ni bila iznenadena. Ob 2. uri popoldne so prekinili zaslisanje s Hofrichterco, ki je mirno odgovarjala na stavljena ji vprašanja. Zaslisanje so nadaljevali ob pol 4. uri popoldne. Ko so jo peljali v tisti del zapora, da se počije, je Hofrichterca pričela jokati, ker je mislila, da jo bodo zaprli. Okrepčilo je odklonila. Ob pol 4. uri je govoril dr. Pressburger s komisarjem dr. Weinbergerjem. Ko je Hofrichterco obiskal dr. Pressburger, je izjavil, da Hofrichterca ničesar ne zna o zločinu svojega moža. Ker zaslisanja včeraj niso končali, so jo začasno policijsko zaprli. Zaslisanvali so jo do 5. popoldne. Policijski svetnik Stukart jo je tolažil, češ da ni parvzaprav zaprta, marveč da jo le pridržuje zato, da ne more z nikomur občevati in da jo bodo že domov izpuščati. Hofrichterca je zaprta zato, ker je osumljena, da je kot priča napačno izpovedala. Gre se pa tudi za to, da ženejo, če ni znala ali če se ni celo udeležila zločina. Hofrichterca veliko joka. Zahtevajo od nje, naj pojasni protislovja med njenimi in Hofrichterjevimi izpovednimi. Preiskavo proti Hofrichterji vodi civilno sodišče. Napovedana je v Hofrichterčni zadavi konferenca, ki se je udeležje prvi državni pravnik dr. Schuster, preiskovalni sodnik deželnemu sodni svetnik dr. Reichl in avditorja Kunz in Wenzelides.

Hofrichterjeva izpoved nepopolna.

Hofrichterjeva izpoved še ni popolna. Motive in dejanja je sicer priznal, a o podrobnostih in o nabavi strupu ni še ničesar izpovedal. Avditoriat zaslisanja z ozirom na Hofrichterjevo izpoved ni zaključil in ga le prekinil, da pridobi čas in da zbere svoje moči. Danes v soboto nameravajo nadaljevati zaslisanje. Hofrichter upa, da ga bodo, ker je priznal, milejše sodili. Zanaša se tudi na psihiatre.

Preiskava proti Hofrichterjevemu sorodniku.

Proti Hofrichterjevemu sorodniku lekarnarju Appelu v Freiwaldau so uvedli sodno preiskavo, ker je baje on posal Hofrichterju ciankali.

MAGGI-eve
kocke goveje juhe 970
1 kocka za 1/4 litra
najfinješa goveje juhe 5h
samo prava
z imenom MAGGI in
varstveno znamko zvezdo s križem.

Priporoča se

botrom in botrcam obleke po vsaki ceni

A. Lukič

Ljubljana, Pred Skofijo 19

Za pomladno zdravljenje.

Prvi pomladanski tedni so navadno čas, v katerih se išče, da se popravijo motenja v telesnih funkcijah, katera je prvočil način zimskega življenja; v ta namen opozarjam na

**MATTONE
GIESSHÜBLER**
alkaléna kislina

To kislino zdravnik posebno pripravljajo za popolno domačo zdravljenje, zlasti pa tudi za predzdravljenje za toplice Karlov vari, (VI.) Marijine in Frančiškove kopeli. 38 19

Izvirek: Giesshübl Sauerbrunn, Štez. postaja, zdravilno kopališče pri Karlovin varhu. Prospekti zastonj in franko.

V Ljubljani se dobiva v vseh lekarnah, večjih spozorijskih prodajalnicah in trgovinah z jestvinami in vinom.

Zalege pri Mihail Kastnerju, Peter Lassniku in Andrej Sarabonu, Ljubljana. 11402—49

Novozidani umetni mljin

na brezkonkurenčnem in jako prijaznem kraju je za 20.000 K takoj na prodaj. Vknjižba je 12.000. Natančna pojasnila daje Josip Sernek, posestnika sin v Gradiški, pošta Pesnica, Štajersko. 1177 2-1

Revmatizem, protin, neuralgija in ozeblina

povzročijo mnogokrat nestrpne bolečine. Za njihovo hitro pomiritev in ozdravljenje, za splahnitev oteklin in zopetno pridobitev preginosti členkov in odstranitev utripanja učinkuje presenetljivo, zanesljivo

CONTRHEUMAN

Besedni znak za (mentholo-saliciliziran kostanjev izvleček).

za vribavanje, masažo ali obkladke. 1 puščica 1 krona.

Pri naprej vpošiljati K 1:50 se poslige 1 puščica franko

: : : : 5 : : 10 : :

Izdelovalnica in glavna zaloge v

lekarni B. FRAGNER-ja

c. kr. dvornega dobavitelja, PRAGA III., St. 203.

Pozor na ime Izdelka in Izdelovalatelja!

ZALOGE V LEKARNAH. 2961

Štev. 1162.

Šolska zgradba.

Za zgradbo

novega šolskega poslopja v St. Vidu nad Vipavo, politični okraj Postojna

na 38.565 K 80 vin. proračunjena dela in dobave se bodo oddale potom javne ponudbene obravnave.

Pismene, vsa dela obsegajoče ponudbe z napovedbo popusta ali doplačila v odstotkih na enotne cene proračuna, naj se predloži

do 6. maja t. l. ob 10. uri dopoldne

podpisanim c. kr. okrajskemu šolskemu svetu. — Ponudbe, katere morajo biti kolekovane s kolekom za 1 K, doposlati je zapečatene z napisom: Ponudba za prevzetje zgradbe novega šolskega poslopja v St. Vidu nad Vipavo.

Ponudbi mora biti dodana izrecna izjava, da pripozna ponudnik stavbene pogoje po vsej vsebin in da se jim brez pogojno ukloni. — Razven tega je dodati kot vadij 5% stavbenih stroškov v gotovini ali pa v pupilarne varnih vredn. papirjih po kurzni ceni.

C. kr. okrajski šolski svet si izrecno pridržuje pravico, izbrati ponudnika ne glede na višino ponudbene cene, oziroma, če se mu vidi potrebno, razpisati novo ponudbeno razpravo. —

Načrti, proračun in stavbeni pogoji so na vpogled pri c. kr. okrajskem glavarstvu — stavbeni oddelek — med navadnimi uradnimi urami; načrti in sumarični proračun tudi pri krajskem šolskem svetu v St. Vidu.

C. kr. okrajski šolski svet v Postojni,

dne 22. aprila 1910.

Istrijske novice.

1 »Oče še rojen ni, sin pa že po streh letic, je stara uganka. Kje se v Idriji tako godi, vprašali smo zadnjič. Uganili so po Idriji splošno, da bo go to mesto občina tisti kraj. Pa zakaj? Tajnik mestne občine ima dolžnost, sestavljati sejne zapisnike ter jih pravočasno imeti pripravljene, da si jih lahko ogleda, kdor to želi. V Idriji je drugače. Posnetke po zapisniku, celo dobesedne govore odbornikov prinaša »Slov. Narod«, in sicer prihajajo posneti od mož, ki so z občinskim uradom v najtejnši zvezi, če pa vprašaš po sejnjem zapisniku 14 dni pozneje, pravijo: Še ni narejen! Oče še rojen ni, sin že po streh leti!

2 Vzoren urad naj bi bil mestni urad. Povedali smo pred 14 dnevi, kako naglo se narejajo sejni zapisniki. V »Narodu« se pere tajnik naslednje: »Resnici na ljubo povemo, da je bil zapisnik že osmi dan po seji sestavljen, a še ne verificiran, zato se tudi Oswaldu ni izročil. Občinski urad veste in točno sestavlja sejne zapisnike, to je tudi Oswaldu prav dobro znano, saj je dobil zapisnik predzadnje seje pravočasno na vpogled.« Čudni izgovori! 14. aprila je rekel tajnik Oswaldu: »Zapisnik še ni narejen! Županstvo ga naredi, kadar hoče!« V »Narodu« pa isti tajnik poroča, da je bil zapisnik že osmi dan narejen, le overovljen da še ni bil 14. dan po seji. Če bi bilo že samo poslednje res, je nerodnost. Lahko pa rečemo, da tudi tega ne verjamemo, da bi bil res zapisnik osmi dan sestavljen. Če bi bil res narejen, bi ga tajnik Oswaldu tudi pokazal, če tudi ni bil še overovljen, kakor je pokazal zapisnik predzadnje seje, dasi tedaj — 12. dan po seji — tudi še ni bil overovljen. Enako se je izjavil g. župan proti Oswaldu, da so občinski uradniki imeli toliko dela s preračuvanjem nekega zidu, da je res zaostal zapisnik. Ko ga je Oswald opozoril na odlok deželnega odbora, po katerem morajo biti zapisniki za slučajne pritožbe razpoloženi, je odvrnili: Saj nekaj je, le prav na čisto ni še zdelano! Tako je s tistim osmim dnevom!

3 Spomenik na grobu pokojnega brata Franca Svetličiča, nekdanjega predsednika idrijskega Orla, odkrijejo ob priliki okrožnega občnega zbora dne 8. maja t. l. ob pol 12. uri dopoldne. Postavili so spomenik bratje Orli in pokojniki prijatelji. Znance prijazno vabimo na slovesnost.

4 Shod somišljenikov S. L. S. pravi v nedeljo dne 8. majnika ob 4. uri popoldne v dvorani pri Didiču »Katališko politično društvo za idrijski sodni okraj«. Dnevnini red zborovanja bo: 1. Mestne občinske zadeve. 2. Okrajne cestne zadeve. 3. Slučajnosti. Pridite v obilnem številu! Mestne občinske zadeve so zanimive, pojasnilo potrebno zlasti, ker liberalci slepe, da bi ribarili v kalnem. Ker bo v kratkem volitev novega načelnika in namestnika v okrajnem cestnem odboru, je prav, da se prej nekoliko pogovorimo, kako je bilo in kako ne sme več iti. Tudi pri cestnem odboru so se liberalci ovekovečili. Vabimo tudi okoličane S. L. S., ki so prizadeti radi cest in potov.

5 Ljudska sodba. Liberalni dopisnik »Narodov« in »Naprej« urednik Kristan kaj rada povdarjata, da je vse delavstvo na strani narodno-napredno-socialno demokratičnih voditeljev in zaveznikov. Da vidita Kristan in Julček, kose se motita, objavljamo v naslednjem dopis navadnega ruderja, ki zaseduje naš boj za redno občinsko gospodarstvo, pri tem pa je tako predren, da sicer posluša tudi Toneta, a se slepo ne udaja, ampak misli samostojno. O »Narodovi« dopisih sodi tako: Dopisnik »Slovenskega Naroda« noče pripoznati in ne gre mu v glavo, da bi bili na deželnem odboru vloženi protesti oziroma rekurzi opravičeni. Saj sklepa občinski odbor idrijskega mesta le človekoljubne in koristne stvari. In na čegave stroške? Glejte, ruderji in obrtniki, nas delavce poučuje »Narod«, za vse nameravane človekoljubne naprave bi prispeval erar 89.550 K, vsi drugi plačevalci občinskih doklad pa le 10.185 K. To dokazovanje je na videz res mamilivo in ni nič drugega, če omoti zlasti marsikaterega mladega neizkušenega delavca. V resnicu pa so te besede le podobne zastorju, ki zakriva resnico. Kdo bo plačal? Kaj mislite, da bo erar kaj manj čistega doneska dal državi, če bodo doklade višje? Ali bodo uradnikom odtegnili pri

njih plači? Mi ruðarji dobro vemo, da se bode iskallo le pri našem delu pokritje za občinske tako imenovane človekoljubne in koristne naprave. Ce bi obveljali sklepi občinskega zastopa v tem oziru, bi erar pritiskal le na runderske dnine, tako da bi kmalu dobili le še hujši črevesni krč, kakor ga imamo sedaj, in to vse le v imenu človekoljubnosti, od katere pa bi delavec imel najmanj. Saj je po mnemu »Narodovega« dopisnika vsega spoštovanja vreden človek le tisti, ki nosi tudi ob delavnih dneh nekoliko lepo suknjo, ruder in obrtnik se štejeta bolj med izmeček, ki je le zato tukaj, da sklapa direktne in indirektnе občinske doklade. Zato sedaj tudi vsak delavec lahko razume, zakaj je »Narodov« dopisnik tako hud, ker so nekateri proti temu, da bi izmeček ljudstva, delavec in obrtnik, sklapal občinske doklade, iz katerih bi dobivale remuneracije osebe, ki jih »Narodov« dopisnik šteje med ljudi, ker nosijo tudi ob delavnih nekoliko boljšo obleko. Kaj je na prednjakom ruder, so dostikrat že pokazali, kadar so namreč misili, da ga ne potrebujejo. Spominjamo se pri tem nekega javnega volivnega shoda, na katerem so zahtevali ruderji, naj razloži kandidat svoj program, a so dobili odgovor, da smo ruderji preumazani. Boj v Idriji je potreben, a naš boj ni boj proti strankam, marveč le proti onim osebam brez razlike stranke, ki hočejo uveljaviti sklepe in predpise, nam pogubne. Povod k temu, da dobiva trpeče ljudstvo mržnjo do naprav, ki so pokrite s plaščem človekoljubnosti, stehali sami. Kdor se bori proti njim, bojuje se za korist in čast delavstva, četudi se takim soboriteljem očita v »Narodu«, da so neznačajne. Prilika: V tujo sobo pride nekdo in prične nabirati pohištvo. Lastnik ga ogleduje in mu prijazno reče, naj ne odnaša pohištva, a dobi odgovor: Vi ste neznačajne! Lastniku pride v pomoč sosed, ki zakliče: Ne boste odnesli! Odnašalec pa ga zavrne: Vi ste lump, lopov! Kaj pravite, g. dopisnik, kdo je lump, kdo lopov? — Kako je pisal ta ruder, sodi ljudstvo splošno, žal, da jih je mnogo, ki se boje v javnosti tako odkrito govoriti. Terorizem gotovo nikjer ni tako silen, kakor v Idriji. Upajmo, da pride čas, ko bo zlomljen.

Prehlajenje

odpre v mnogih slučajih vsem resnim bolzni vrata.

Scott-ova emulzija

pa zabrani uspešno njih nadaljni razvoj. Čistost njene sestavine, njena lahka prebava kakor njena redilna moč, so pridobile pri zdravnikih, babicah, starših in bolnikih za Scott-ovo emulzijo sloves kot najzanesljivejše sredstvo, proti vsem vrstam prsnih in vratnih bolezni.

Scott-ova emulzija

se smatra povsod za neprekosno vzor-emulzijo.

Tudi poleti se jemlje z najboljim uspehom.

Cena izvirni steklenici 2 K 50 v.

Dobiva se v vseh lekarnah.

Zagrebška tovarna tvrdke Henrik Francka sinovi,

v vsakem oziru novodobno urejena,

izdeluje svoje proizvode izključno le iz najboljših sirovin.

V Vaš prid bode, bodete li pri nakupovanju dajali prednost temu izvrstnemu proizvodu

pravemu : Franckovem: kavnem pridatku z mlinčkom,

iz zagrebške tovarne.

slaga V. Y 1162, 11:9 II. V.

941

Svetovno znana zdravilnica s pitno vodo pri: kroničnem želodčnem in črevesnem kataru, žolčnem kamnu, bolezni na ledvicah, diabetes, protinu, debelosti, zaprtju. Vsa zdraviljenja z mrzlo vodo, kopeli z elektriko in navadne kopeli, zdraviljenje s paro in vročim zrakom, zdravilna telovadbja, inhalatorij, solinčne kopeli, polna kopel, kopeli hran in zdraviljenje z mlekom. Gorski vrelec, električna razsvetljiva, lifti, kanalizacija. Bogato opremljeni hotelli, stanovanja. — Železnična postaja.

7-1

Rogaška Slatina

najbogatejša na magneziji.

Glauberjeva solna voda: Tempel-, Styria-, Donati-voda.

UNDERWOOD

975 8-1

Triletno jamstvo. — Zaščita vseh

Potrebščin za pisalne stroje.

Na međunarodni tekmi v Miljanu dne

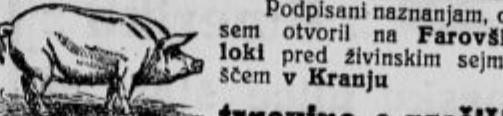
25. marca 1910 prvo dario.

Po dolgotrajni preizkušnji so vse več strojepisci edini v tem, da je Underwood plisalni stroj najhitrejši, najtrpežnejši in najpraktičnejši.

Nebroj sličnih priznat.

Zahtevajte cenike in razkazovanje stroja.

Ivan Perko
Ljubljana, Turjaški trg 4, II.

Podpisani naznanjam, da sem otvoril na Farovski lok pred živinskimi sejmiščem v Kranju

trgovino s prašči.

Dobim iste vsako soboto in jih prodajam tudi za pleme. Kupci, nikar ne zamudite prilike in si iste oglejte, kjer tudi lahko vidite, kako se krimijo. 1223 (1-3)

FRANC HERLE.

Birmanska darila

1142

priporoča

8-1

Mestni trg nasproti rotovža

Nikelasta ura z verižico . . .	K 5-	in naprej
Prava srebrna ura	750	"
" z verižico	975	"
boljše vrste	12"	"
z dvojnim pokrovom	15"	"
posebno fina	20"	"
14 kar. zlata damska ura	25"	"
" moška ura	45"	"
" damska ura, boljša	K 30, 40, 50	in naprej
" moška ura	K 70, 80, 100	"

Vse v finih škatulah za darila pripravno.

Izborna zaščita zlatnine in srebrnine.

Cenik zastonj in poštnine prost.

Slovenec Konrad Skaza

delavnica za vsa cerkvena dela

St. Ulrich, Gröden, Tirolsko

se najtopleje priporoča

za vsa cerkvena dela.

Velikanska zaščita svetih

razpel. — Novi zanimivi

slovenski ceniki zastonj

in franko. — Postrežba

solidna in hitra. 1818 26-1

Singer-jevi šivalni stroji

so najbolj sposobni

za vsako gospodinjstvo

in

za vsako delavnico :

Pril platičku v gotovini
popust.

Dobe se v vseh naših prodajalnah
v Ljubljani samo
4 Sv. Petra cesta 4
SINGER Co.
akc. družba za šivalne stroje.

Blago za ženske obleke v vseh
barvah in cenah. Polsvilnato perilno blago in fini cesir za bluze.
Perilni kambrik v najlepših vzorcih
in stalni barvi. Krasne svilene in
polsvilene rute in serpe.

Došlo v zelo veliki izbirni zadnje novosti!

Postrežba znano dobra, cene
vsled velikega podjetja in ugodnega
nakupa zelo priporočive.

Za mnogobrojni obisk se priporoča

R. Miklauc
Ljubljana, Stritarjeva ulica štev. 5.

Sedaj se tudi v prvem nadstropju prodaja na drobnino, kjer sem uredil vzdorno zalogu za moško in žensko blago.

513

Obstoj tvrdke čez 40 let.

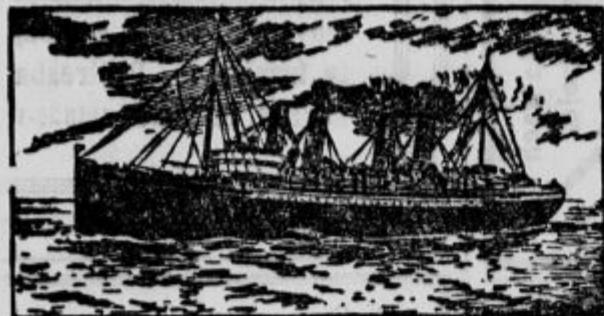

1842 Ustanovljeno leta 1842
Slikarja napisov
Stavb. in pohištvena pleskarja.
Velika zbirka dr. Schönfeldovih
barv v tubah za akadem. slikarje.
ELEKTRIČNI OBRAT.

Tovarna in prodaja oljnatih barv, firneža in laka
BRATA EBERL, LJUBLJANA
Predajalna in komptoir: MIKLOŠIČEVA CESTA ŠTEV. 6
Telefon 154. Delavnica: IGRIŠKE ULICE ŠTEV. 8. Telefon 154.

1842 Ustanovljeno leta 1842
Zaloga čopičev za pleskarje sli-
karje in zidarje, štedilnega mazila
za hrastove pode, karbolineja itd.
Priporočava se tudi sl. občinstvu
za vsa v najino stroko spad. delo
v mestu in na deželi kot priznano
reelno in fino po najnižjih cenah.

— Najcenejša vožnja v Ameriko. —

E. Kristan

oblastveno koncesijoniran
potovalna pisarna
za

:: Ameriko ::

v Ljubljani, Kolodvorske ulice štev. 41

3143 52-1

— Najcenejša vožnja v Ameriko. —

"AMERIKA"

"AMERIKA"

= Fotografski umetni zavod =
Avg. Berthold

Ljubljana, Sodnijske ulice štev. 11.

Izvrševanje vseh v fotografsko stroko spadajočih
naročil kakor: povečavanje, reproduciranje, foto-
grafiranje tehničnih predmetov, interijerjev itd.

— Vsa dela se izvršujejo točno tudi v največji množini. —

Gospodarsko društvo

Bermu, pošta Pazin, (Istra),
posreduje brezplačno pri prodaji
vina svojih udov. Cena je nizka. Vino
je bele, rudeče in črne boje; ka-
kovost izborna. (2983 1)

Sodi.

Vec vrst sodov ima naprodaj A. REPIĆ,
sodarski mojster v Ljubljani, Trnovo. 1810 52-1

Ustanovljena 1847.

Ustanovljena 1847.

Tovarna pohištva J. J. Naglas

:: Ljubljana, Turjaški trg štev. 7. ::

Največja zaloga pohištva

za spalne in jedilne sobe, salone in gosposke
sobe. Preproge, zastorji, modroci na vzemeti,
- žimnati modroci, otroški vozički itd.

Najnižje cene. 3091 52-1 Najsolidnejše blago.

Prvo kranjsko podjetje za umetno steklarstvo in slikanje na steklu

Rogusta Agnola, Ljubljana

Dunajska cesta št. 13 poleg „Figouca“

se priporoča prečasiti duhovščini in cerkvenim predstojništvom kakor
p. n. občinstvu za prevzetje in solidno izvršitev vsakovrstnega

umetnega steklarstva in slikanja na steklo

za steklarstvo v figuralni in navadni orna-
mentiki, stavbno ter portalno steklarstvo kakor
vsakovrstna v to stroko spadajoča dela vse v najmo-
dernejšem slogu in po najnižjih cenah.

Zaloga kakor velika izbera steklenega in porce-
lanastega blaga vsake vrste, svetilk, zrcal, okvirje
podob, izdelovanje okvirjev za podobe itd. 3140 52-1

Narisi in proračuni na zahtevo zastonj.

Spričevala mnogih dovršenih del so na razpolago p. n.
odjemalcem v ogled.

Lekarnaria

Edino pristen balzam
iz lekar. pri angelu
A. Thierry v Pregradi
pri Rogaški Slatini

A. THIERRY-ja BALZAM

(Postavno zavarovano)

Edino pristen je v varstveno znamko REDOVNIH.

Učinkujoc pri želodčnih težkočah, napenjanju, zasilenju, motenju prebave, kašlu, pljučnih
bolezni, prsnih bolezni, hripanosti itd.

Cisti zunane rane, olajšuje bolečine. 12 maili ali 6 dvojnih steklenke ali 1 velika posebna
steklenica K 5—.

Lekarnarja A. THIERRY-ja edino pristno
CENTIFOLIJSKO MAZILO

zanesljivo učinkujoc pri pršilih, ranah, ranitvah, vnetju se tako starem vseh vrst.

2 lončka K 3-50. Naročile naj se naslavljajo na lekarno pri angelu

A. THIERRY v PREGRADI pri Rogaški Slatini.

Dobi se skoro v vseh lekarnah.

Najkrajša in najcenejša vožnja v Ameriko

z modernimi, velikimi brzoparniki iz
Ljubljane čez Antwerpen v New-York in čez
Antwerpen v Boston.

je proga

rdeče zvezde „Red Star Line“.

Na naših parnikih «Finland», «Kroonland»,
«Vaderland», «Zeeland», «Lapland», «Menomi-
na», «Maniton», «Gothland», «Marquette» in
«Samland», kateri vsak teden v sobotah oskrbujejo
redno vožnjo med Antwerpmom in New-
Yorkom, so snažnost, izborna hrana, vlijudna
postrežba in spalnice ponovom urejene v kajite
za 2, 4 in 6 oseb, za vsakega potnika eminent-
nega pomena in trajva vožnja 7 dni.

Odhod iz Ljubljane vsak torek popoldan.

Naša proga oskrbuje tudi po večkrat na mesec
vožnjo čez Kanado, katera pa je izdatno ce-
nejsa kakor v New-York.

Pojasnila daje vladno potrjeni zastopnik

Franc Dolenc

v Ljubljani,
Kolodvorske ulice odslej št. 26, od južnega
kolodvora na levo pred znano gostilno pri
«Starem tislerju». 188 (52-1)

**Veletrgovina z železnino
,MERKUR‘**

Peter Majdič, Celje

priporoča se za nabavo vseh
predmetov železniške stroke.

Red Star
Line

Anversa
New York

1139

Vedno in v vsaki množini je dobiti:

**Zarezano strešno opeko prve vrste, z jamstvom za nje
trpežnost skozi pet let in opeko za zid**

iz lastne nove, moderno opremljene parne opekarne na Viču pri Ljubljani, dalje stavbni kamen za zidanje iz doma-
čega kamenoloma v Podpeči, pri

I. Knez-u v Ljubljani.

*Potniki v Ameriko
Kateri želijo dobro, po ceni in
zanesljivo potovati naj se obrnejo
Simona na Kmetetka
v Ljubljani Kolodvorsko ulico 20.
Kontaktna Pojasnila dojde na strežnikom*

2048 1
Motorje najboljšega sistema,
mline in stiskalnice
za grozdje in sadje.

Železne blagajne,
stavbene potrebščine
in vso drugo železnino ::

dobavlja po najnižjih
cenah slovenska vele-
trgovina z železnino ::
Fr. Stupica
v Ljubljani, Marije
Terezije cesta štev. 1.

1234 6-1
HIŠA v Sv. Petra predmestju v Ljub-
ljani se iz proste roke prodaja.

Pojasnila v pisarni odvetnika
dr. Josipa Sajovica, Gosposka ul. 3.

Sitarska in žimarska zadruga
v Stražišču pri Kranju
priporoča sl. zavodom, občinstvu in gospo-
dom tapetnikom vsakovrstno ::

žimo za žimnice

Ceniki in vzorci so na razpolago
Zastopstvo za Ljubljano ima g. I. Cerne,
tapetnik na Dunajski cesti. (Prodajalna mi-
zarske zadruge v Št. Vidu. 10-1)

Vino na prodaj

v kleteh slovenskih kmetov na morski obali
Izola, Piran, leži na solnčnem bregu. Za
pristnost jarmči "Kmečka gospodarska za-
druga" v Medoših, pošta Piran, Istra.
Vina so: refoško črni, cena 26 do 28 K
100 l, vina, belo, rumeno, cena 30 do 32 K
100 l, postavljeno na postajo Portorož. ::
Kdor kupi, 5 hekt. belega vina cena 28 K
ali 5 h. t. črnega vina, cena 24 K, naj po-
šlje svoje sode na postajo. 1 3348

Znamka F. L. P.

Dobiva
se povsod.

KONJAK

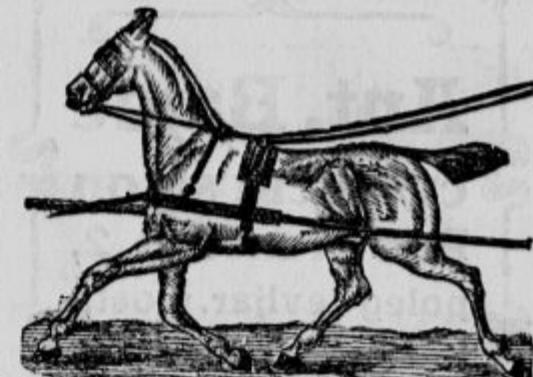
Zastopnik:
C. Menardi, Ljubljana

Gróf Keglevich István utodai

(grofa Stefana Keglevicha nasl.)

♦ ♦ **u Promontoru** ♦ ♦

Odlikovan izključno s častnimi diplomami.

JOSIP STUPICA

Jermenar in sedlar

v Ljubljani, Slomškova ulica številka 6.
Priporočam svojo bogato zalogo najrazličnejših
konjskih oprav kakor tudi krasno opremljene
kocije, druge vozove in najrazličnejšo vprežno
opravo, katero imam vedno v zalogi, kakor tudi
vse druge v sedlarji obret spadajoče potrebščine
kakor tudi že obrabljeni vozove in konjske
oprave. 52-1

KRASNO ULEPOSESTVO

z gostilno in prodajalno pri farni cerkvi ob okrajni
cesti, 1/2 ure od kolodvora Velenje na Štajerski, se
proda zaradi bolehnosti posestnika s konji, živino, svinji, vozovi, vinom in razno premičnino.
Meri 70 oralov vzorno obdelanega posestva njiv,
sadonosnikov z 100 najzlahtnejših sortimentom sadja,
vinograda, gozda in 5000 hmeljskega nasada z 2
enonadzadropnimi hišami, 9 zidanih gospodarskih
poslopij, v zemljo vzdano ledenicu, 40 m dolgim
kozolcem, sušilnico za sadje in eno za hmelj, vklip
14 poslopij, vse v prav dobrem stanju. Vsled mnogo-
stevilnih velikih poslopij je pripravno za kako večje
obrtno podjetje. Dopise sprejme iz prijaznosti
upravnosti "Slovenca" pod I. K. 1031

Gospodarsko in konsumno društvo

Korte-P. Portoroze, Istra

se priporoča p. n. gostilničarjem, zasebnikom
in zadrugom, da se obrnejo v slučaju potrebe
do istega. Razpolaga z več kot
vina 1000 hl pristnega pridelka svo-
jih članov, najboljše kakovosti in to: bela,
svetlo in temno rudeča vina. Na zahtevo se
pošlje vzorce. Pogoji: Kupec pošlje lastno
posodo franko na železniško postajo
Portoroze. Cena: Franko postavljen na
žel. postajo Portoroze 26 do 30 K za sveto
ali temnorudeča, 28 do 32 K za bela vina.
Denar je vposlati naprej, sicer se vino pošlje
po povzetju. Kdor naroči, ostane naš stalni
odjemalec.

Načelstvo.

279

Načelstvo.

Stambilije

vseh vrst za urade,
društva trgovce itd.

Anton Cerne

graver in izdelovatelj
kavčuk - štambiljev

LJUBLJANA,

Sv. Petra cesta št. 6.

Ceniki franko.

Ustanovljeno 1862.

Telefon Št. 584

Najstarejša tovarna pečij in štedilnikov

Rudolf Geburth, Dunaj

C. in kr. dvorni
mašinist. VII. Kaiserstrasse 71, vogal Burggasse.

Zaloga ognjišč, štedilnikov in strojnih
štedilnikov,

malih štedilnikov, peči za kopalnice in

za likalnice. 594 12-1

Vseh vrst kulinarnih in trpežnih pečij

Peči in kamini
za plin.

Ceniki zastonj
in franko.

Tovarna za čevlje

F. L. POPPER, Chrudim, Češko.

Izdelek nedosežen glede trpežnosti, eleganci in priležnosti torej najboljši
izdelek monarhije, kar priznavajo vsi merodajni strokovnjaki. Naj torej nikogar
ne premotijo hvalisanja z drugih strani, vsak naj kupi le čevlje z znamko F. L. P.

Edina tovarna za Kranjsko:

Julija Štor, Ljubljana, Prešernova ul. 5.

Znamka F. L. P.

830 52-1

Ant. Bajec

cvetlični salon

Pod Trančo št. 2,
poleg čevljarskega mostu

Izdeluje šopke, vence, trakove.
Velika zaloga nagrobnih ven-
cev. Zunanja naročila točno.
Cene zmerne.

3662 52-1

Najboljše Klavirje in harmonije

iz prvorstnih tu in inozemskih tvornic izposoja
in prodaja najceneje tudi na delna plačila brez za-
dajata edino le

Alfonz Breznik

narod. tvrdka učitelj Glasb. Matice, in zaprseženi strokovnjak

dežel, sodišča v Ljubljani Gradiščešt. 11

Prevzema vsako-
vrstna popravila in uglaševanja
najceneje.

Velika najrazno-
vrstna izbira.
Ugodna zamenska.
10 letna jamstvo.
3668

Ivan Pišlar:

5 Marijinih pesmij

za solospev, mešan zbor in orgle.
Cena 80 vin. Dobi se v Katol. Bukvarni v Ljubljani in pri skladatelju pri Sv. Barbari v Halozah, če se naroči po poštni nakaznici.

1057 3-1

Globin

U Gleichenberg

na Štajerskem se morate podati, če se želite ozdraviti bolezni v goltancu, nosu, grlu, sapniku, bronhialnega in želodčnega katarja, bolezni na mehurju, ledvicah in srcu, naduhu, če ste malokrvni i. t. d.

Obisite tam krščanski

Idealna terasna restavracija z razgledom, izborna kuhinja z meščanskimi cennimi. Natakarji v štajerski noši! Domače! Solnečne, snažne sobe od 1 K naprej. Predsezona od 15. junija v posezona po znižanih cenah. — Zahtevajte prospekt! 1014 6-1

„Villen-Hotel
Styria“.

Pohištvo vsake vrste
od najenostavnnejših do najumetnejših.

Skladišče tapet, oboknic
in okenskih karnis, zaves
in preprog

Ustanovljeno leta 1857

Velikansko izber pomladnih in letnih oblačil

819
priporoča tvrdka

A. Kunc, Ljubljana, Dvorni trg štev. 3.

— Najnižje stalne cene! —

MARIJA SATTNER

Ljubljana, Dunajska cesta 10, II. stop., II. nadstr. (Medijatova hiša).

91 se priporoča prečastiti duhovščini za

26 1

izdelovanje cerkvenih paramentov.

Izdeluje celo ornate, kazule v vseh liturgičnih barvah pluvijale, obhajilne burze, štole in vse za službo božjo potrebne stvari, priprosto in najfineje, kakor se glasi naročilo, v svilnatem in zlatem vezenju. — Izdeluje tudi bandera in baldahine ter izvršuje vsakovrstno cerkveno perilo iz pristnega platna. — Vporablja samo dobro blago, cene po mogočnosti nizke, zagotavlja trpežno, vestno delo in hitro postrežbo. — Prenovljenje starih paramentov tudi radovljeno prevzame.

Za pomlad in poletje

priporoča tvrdka

Gričar & Mejač

Ljubljana, Prešernova ul. 9

svojo bogato zlogo

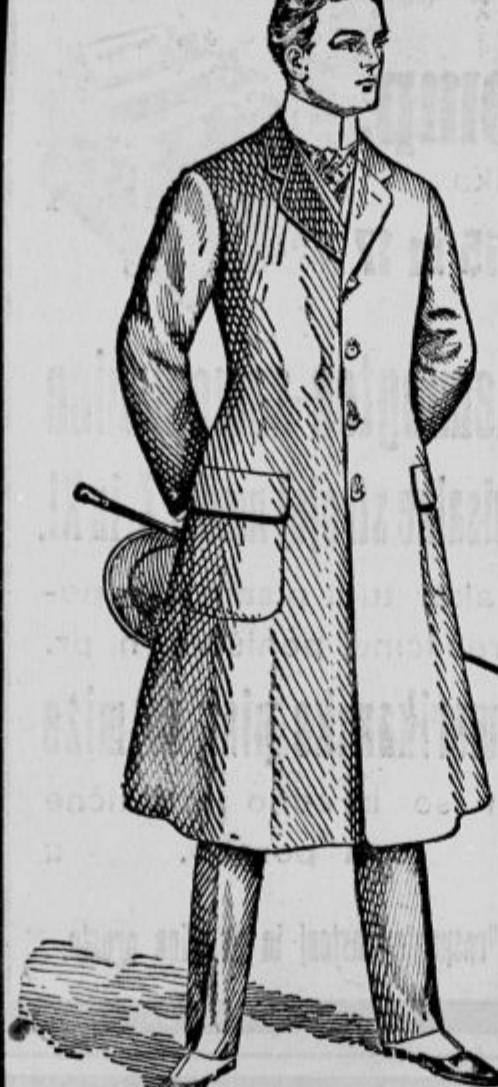
izgotovljenih oblek
za gospode in dečke

ter mične novosti

v konfekciji za dame in deklice

Ceniki zastonj in franko

829 6-1

: Zavod za pohištvo in dekoracije :

FRAN DOBERLET

Ljubljana, Frančiškanska ulica štev. 10

Anton Schuster

Ljubljana

Stritarjeva ulica 7

priporoča

■ novosti ■
konfekcije

za dame in deklice, bluz,
modnega blaga za dame
in gospode, delena cefira,
platna in batista.

Najboljše belo blago
različne garniture in
■ vsakovrstne ■
preproge.

Vzorci na zahtevanje
poštnine prosti.

Solidno blago.
■ Nizke cene. ■

1187
Apno priznane najboljše
vrste priporoča :

: Franc Weinberger :
apnenice v Zagorju ob Savl.

Velika izbera pohištve-
nega blaga itd.

Enostavne in razkošne ženitne
opreme v najsolidnejši izvršbi.
Uredba celih hotelov in
kopališč.

Telefon št. 97

Telefon 237.

Betonsko podjetje.

Telefon 237.

Toornica umetnega kamenja in marmorja

ZAJEC & HORN

Izdelovanje kamnoških del iz "umetnega kamenja" kakor: stopnice, postamente, balustrade, ornamekte in kipe, vrtni ograje po načrtu, podboje za hišna vrata, nagrobne spomenike, vodovodne mušlje, cementne cevi itd.

Prevzemanje kanalizacij in fundamentov za stroje v izvršitev.

Umetni marmor (Carralith patent) za obhajilne mize, oltarje, prevlak stebrov in sten v cerkvah, privatnih in javnih hišah.

Xyloolith kamenoles je izmed najboljših tlakov za cerkve, javne in zasebne stavbe. Zelo prilagojen za pisarne, hodniks, sobe; tihajo, topel, brez spranj (zato iz zdravstvenih ozirov priporočljiv) lahko snaženje, nezgorljiv, v poljubnih barvah od najpriprostejše do najfinješte izvršitve.

Projektiranje in izvršitev železobetonih stavb; stropov, mostov, rezervarjev (sodov za vino) in celih tovarn po inženirju-strokovnjaku, kateri daje na željo tudi strokovne mnenja.

771

Ljubljana, Dunajska cesta 73.

845 52-1

Največja in tovarna lončenih pečij in raznih lončenih izdelkov
na starejša

Avg. Drelse v Ljubljani

Mnogokrat odlikovana.

Mnogokrat odlikovana

Pripravca se slavnemu občinstvu in prečastiti duhovščini v naročila na štedilna ognjišča in peči

preproste in najfinješte, izvršene v poljubnih modernih barvah in vzorcih najbolj strokovnjaški, solidno in trpežno po najnižjih cenah. Župniščem samostanom in šolam dovoljujem znaten popust. Ilustr. ceniki so na razpolago

867 1

Deln. družba pivovarne 'JUNION'

pripravca

marčno carsko, dvojnato
marčno in eksportno pivo

— priznano najboljše kakovosti. —

Tropine in sladne cime kot
najizbornejša piča za živino.

Ljubljana, Spodnja Šiška

Zobozdravniški in zobotehnični atelje Dr. Ed. Globočnika v Kranju

v hiši lekarne.

Ordinacija vsak dan, tudi ob nedeljah.

Umetno zobovje se izgotavlja v enem dnevu. Vsako-
:: vrstne plombe, izruvanje zob brez bolečin itd. ::

Za solidno, dobro delo se jamči.

539

10 1

Pozor! Pozor! nagrobnih spomenikov

iz črnega, zelenega granita, labradorja in belega kararskega, kraškega in več drugih marmorjev; prevzamem in v popolno zadovoljnost izvršujem vsa umetna cerkvena in stavbinska dela. Preskrbujem slike za na spomenike po tako nizki cenii. Imam v zalogi nagrobnne okvire.

Ker delujem brez potnika ali agenta, prodajam nagrobnne spomenike po tako nizkih cenah.

Z velespoštovanjem 710 (20-1)
IGNACIJ ČAMERNIK, kamnosek
v Ljubljani, Komenskega ulica štev. 26.

Na prodaj je v Ljubljani pri Sv. Krištofu
prav tik Dunajske ceste v Linhartovi ulici, 10 minut od gl. pošte oddaljeno
posestvo v obsegu okroglo 40.000 m², pripravno za stavbišča,
oziroma zaradi bližine kolodvora za skladišča, tovarne, de-
lavnice itd. — Posestvo obstoji iz dveh velikih parcel; na eni se nahaja pritlična, popol-
noma dobro ohranjena hiša s hlevom in podvojnim kozolcem. Parceli sta razdeljeni na
30 stavbišč in se prodasta ali celo ali pa v oddelkih. Posredovalci izključeni. Več se
izve v gostilni „Mikuževi“ v Kolodvorski ulici št. 3 v Ljubljani. Pismena vprašanja
naj se pošiljajo na naslov: Ivan Mikuž, dež. računski revident v Ljubljani. 1098 6-1

FRANC MERHAR STAVBNO IN UMETNO KLEPARSTVO

Izvršuje vsa vodovodna in instalacijska ter vsa v kleparsko široko spadajoča dela.

Pokrivanje zvonikov ter izde-
lovanje del za cementno-lesene
strehe itd. Napeljuje strelovode.

Slav. občinstvu ter čast. duhovščini se priporočam za cenj.
naročila ter zagotavljam vedno strogo vestno postrežbo in
znamujem z odlič-
nim spoštovanjem

FRANC MERHAR,
v Ljubljani, Tržaška cesta št. 2.

Praha slovenska na novo ustanovljena :: parna tovarna :: cementnih izdelkov

pripravca **umetno zarezno opeko**, ki je do danes pri
še ni bilo ter druge **strešne opeke**; potem **cementne plošče**
za flake, raznourstne cementne cevi, nagrobnne umetne
spomenike. Izdeluje se pa tudi po naročilu druge predmete,
kakor: **stopnice, okvirje za vrata in okna, korita za**
živino in drugo. Postrežba solidna, cene prav nizke.

Bogdan Oblak v Logatcu.

1119 2-1

Račun izgube in dobička ter bilanca ZAJEMNE ZAHROVHLICE“

1207 2-1

proti požarnim škodam in poškodbam cerkvenih zvonov v Ljubljani, Dunajska c. 19

za dobo od 1. januarja do 31. decembra 1909.

Račun izgube in dobička.

I z d a t k i	K	h	K	h	K	h	P r e j e m k i	K	h	K	h	K	h
I. Škode:							I. Prenos upravnega prebitka	—	—	—	—	7.940	87
a) v oddelku požara iz l. 1908. K 838.—	126.965	57	—	—	—	—	II. Zakladni prenos preteklega leta: premijska prihrana:						
tekočega leta 126.127.57	59.573	—	67.392	57	—	—	a) v oddelku požara	97.780	48	—	—		
delež pozavarovalnice							delež pozavarovalnice	50.368	15	47.412	33	—	—
b) v oddelku zvonov	5.371	58	—	—	—	—	b) v oddelku zvonov	2.256	11	—	—		
delež pozavarovalnice	1.918	48	3.453	10	70.845	67	delež pozavarovalnice	1.108	38	1.147	73	48.560	06
II. Uprava:							III. Zaklad za nedoločene škode:						
a) provizija	—	—	25.775	57	—	—	a) v oddelku požara	1.052	—	—	—		
b) tekoči upravni stroški:							delež pozavarovalnice	526	—	526	—	—	—
1. plače	32.667	67	—	—	—	—	b) v oddelku zvonov	2.934	18	—	—		
2. poštnine in pisarn. potrebščine	11.645	02	—	—	—	delež pozavarovalnice	1.437	09	1.497	09	2.023	09	
3. kurjava, razsvetljava, najemnina, bolniška blagajna in telefon	3.590	43	—	—	—	IV. Čista zavarovalnina po odbitku storn.:							
4. oznanila	4.713	67	—	—	—	a) v oddelku požara	290.198	40	—	—			
5. tiskovine	1.672	99	54.289	78	—	delež pozavarovalnice	136.540	94	153.657	46	—	—	
c) davek in pokojnina	—	—	1.940	44	82.005	79	b) v oddelku zvonov	6.464	42	—	—		
d) obresti l. 1908.	—	—	—	—	3.920	—	delež pozavarovalnice	2.310	82	4.153	60	157.811	06
e) sprejemnine:							V. Dohodki naloženega denarja: obresti	—	—	—	—	5.710	23
1. v oddelku požara	16.770	48	—	—	16.826	98	VI. Drugi dohodki:						
2. v oddelku zvonov	56	50	—	—	1.301	49	a) pristojbine polic:						
III. Odpisi in drugi izdatki:							1. v oddelku požara	8.185	95	—	—		
inventar	—	—	—	—	2.520	—	2. v oddelku zvonov	47	60	8.233	55	—	—
IV. Zaklad za nedoločene škode:							b) sprejemnine:						
a) v oddelku požara	5.100	—	—	—	—	1. v oddelku požara	16.770	48	—	—			
delež pozavarovalnice	2.580	—	2.520	—	—	2. v oddelku zvonov	56	50	16.826	98	—	—	
b) v oddelku zvonov	1.170	—	—	—	3.415	—	c) drugi dohodki	—	—	7.724	60	32.785	13
delež pozavarovalnice	275	—	895	—									
V. Stanje zakladov koncem leta: premijska prihrana:													
a) v oddelku požara	116.079	36	—	—	—								
delež pozavarovalnice	54.616	38	61.462	98	—	—							
b) v oddelku zvonov	2.585	77	—	—	63.124	42							
delež pozavarovalnice	924	33	1.661	44	13.391	09							
VI. Upravni prebitek			—	—	254.830	44							

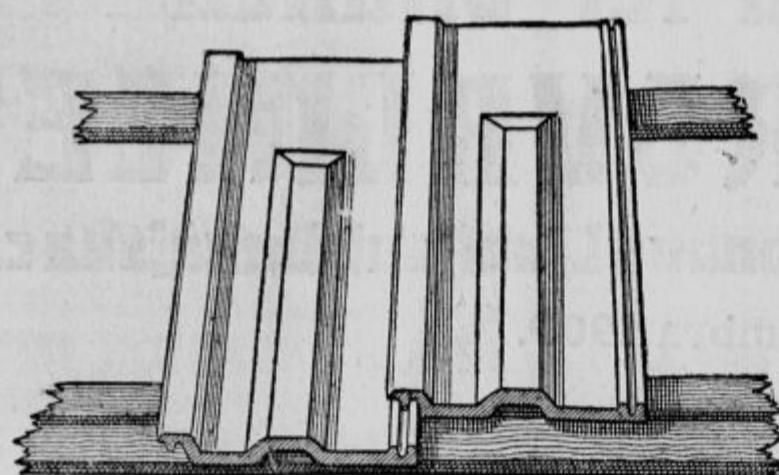
Bilanca.

A k t i v a	K	h	K	h	K	h	P a s i v a	K	h	K	h	K	h
I. Terjatev pri delničarjih	—	—	—	—	—	—	I. Ustanovni zaklad	—	—	—	—	98.000	—
II. Račun blagajne	—	—	—	—	1.008	48	II. Prihrana dobička in glavnice . . .	—	—	—	—	2.000	—
III. Terjatev pri denarnih zavodih in posojilnicah:							III. Premijska prihrana:						
a) pri hranilnicah	125.094	03	—	—	—	—	a) v oddelku požara	116.079	36	—	—	—	—
b) poštna hranilnica, št. 51.426 . . .	14.508	66	—	—	—	—	delež pozavarovalnice	54.616	38	61.462	98	—	—
" " " " " 68.082 . . .	2.153	78	—	—	—	—	b) v oddelku zvonov	2.585	77	—	—	—	—
" " " " " 71.966 . . .	1.290	24	—	—	—	—	delež pozavarovalnice	924	33	1.661	44	63.124	42
" " " " " 4.425 . . .	1.546	57	—	—	144.593	28							
IV. Terjatev pri poverjenikih	42.940	92	—	—	—	—	IV. Zaklad za nedoločene škode:						
V. Terjatev pri raznih dolžnikih	21.623	15	—	—	64.564	07	a) v oddelku požara	5.100	—	—	—	—	—
VI. Terjatev pri hipotečnih posojilih . . .	—	—	—	—	4.613	48	delež pozavarovalnice	2.580	—	2.520	—	—	—
VII. Račun uprave:							b) v oddelku zvonov	1.170	—	—	—	—	—
oprava K 2.000—							delež pozavarovalnice	275	—	895	—	3.415	—
tablice, plat., tiskovine " 9.515'70													
K 11.515'70							V. Razni upniki:						
na tabl. in plat. prejeto " 3.214'21	8.301	49	—	—	—	—	a) poverjeniki	15.778	65	—	—	—	—
nova nabava, poravnana z dohodki . . .	—	—	8.301	49	—	—	b) predplačila za l. 1910	2.525	47	—	—	—	—
odp s oprave	200	—	—	—	—	—	c) gasilni donesek	6.946	35	—	—	25.250	47
" " " " " tiskovin in zastop. tabl.	1.101	49	1.301	49	7.000	—							
	—	—	—	—	221.779	31	VI. Saldo pozavarovalnice	—	—	—	—	16.598	33
	—	—	—	—			VII. Upravni prebitek	—	—	—	—	13.391	09
	—	—	—	—				—	—	—	—	221.779	31

Dr. Andrej Karlin,

I. P. Vencajz,

Jos. Pehani,
ravnatelj.

F. P. Vidic & Komp., Ljubljana

Tovarna zarezanih strešnikov ponudi v vsaki poljubni množini patent. duojno zarezani

strešnik - zakriuč

s poševno obrezo in priveznim nastavkom „sistem Marzola“.

480

Brez odprtin navzgor!

Najpreprostejše, najcenejše in najtrpežnejše kritje streh sedanjosti.

Na željo pošljemo takoj vzorce in popis.

Streha popolnoma varna pred nevihtami!

Spretni zastopniki se izčelo.

Advokat dr. Josip Č. Oblak

naznanja, da je otvoril

:: odvetniško pisarno ::

v Ljubljani

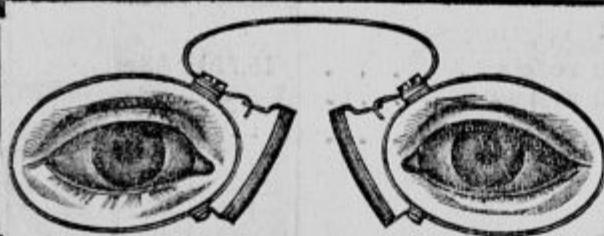
Da matinova ulica 15, Hotel Štrukelj

1257 3-1

Prvi slovenski
izprashani optik
in strokounjak

K. Jurman
Šelenburgova ulica 1.

Vsa o to
: stroko :
spadajoča
dela izur-
šujem so-
: lidno :
in točno.

Vsa o to
: stroko :
spadajoča
dela izur-
šujem so-
: lidno :
in točno.

Velika zaloga očal, daljnogledov, fotografičnih apa-
ratov, zaloga najboljših vrst pisalnih strojev. Očala
izuršujem načančno po zdravniškem predpisu.

1180 1

Najstarejša domača slovenska tovarna peči.
Ustanovljena leta 1858.

Založnik
zveze
ces. kralj.

avstrijskih
državnih
uradnikov

ALOJZIJ VECAJ, LJUBLJANA

Trnovo, Opckarska cesta - Veliki stradon št. 9

priporoča vsem stavbnim podjetnikom in slav. občinstvu svojo veliko zalogo naj-
trpežnejših in sicer od najmodernejših prešanih in poljubno barvanih do najpri-
prosteh prstenih peči različnih vzorcev, kakor: renaissance, barok, gotske,
secesion itd., kakor tudi štedilnike in krušne peči lastnega in domačega izdelka
po najnižjih cenah ter je v svoji stroki popolnoma izvežban.

26-1 Za samostane in župnišča znaten popust. 1222

Nekupujte cerkvene oprave

dokler se niste prepričali o kakovosti mašnih piačev, pluvijal, dalmatik, zastav, bander, nebes (baldahinov), kovinskih izdelkov: samo v ognju pozlačenih kelihov, ciborijev, monštranc, iz zlate kovine izdelanih oltarnih svečnikov, svetilk, lustrov, kandelabrov, oltarnih podob, devocijonalij, kipov iz prve slovanske tovarne cerkvene oprave in paramentov

: Jožef Neškudla, Olomuc :

Pošiljatve na izberi, stroškovni proračuni in ceniki brezplačno.
Cene so radi cenih delavnih moči na deželi in radi velike prodaje za 25% nižje, kakor
one drugih konkurenčnih podjetij.

Nimam v zalogi tržnega blaga, kakršno druge tvearke na vabiliv način ponujajo.

Kamnoseški izdelki iz marmorja za
cerkvene in pohištvene oprave, spo-
minki iz marmorja, granita ali sije-
nija, spno živo in ugašeno se dobri pri

Alojziju Vodniku

kamenarskem mojstru

:: Ljubljana ::
Koločvorska
ulica ::

708 20-1

Slavnemu občinstvu ujedno naznanjam, da je

restavracija Laverca

zoper odprtia, ter bom cenj. gostom po-
stregla z mrzlo kuhanjo in dobro pi-
jačo. Za mnogobrojni obisk se priporoča
Frančiška Dežman, gostilničarka.

1070 3-1

Cerkvena slikana okna

v pravem slogu, umetno in navadno izvršena izdeluje
specijalist **Maks Tušek** stavbni in umetni
v tej stroki steklar, Sv. Petra
nasip št. 7 v Ljubljani. Skice ter proračune na željo.

Modna in športna trgovina
Pavel Magdić
Ljubljana, nasproti glavne pošte

Priporoča izgotovljene bluze, spodnja krila
in vse moderne nakitne predmete po zelo
ugodnih in brezkonkurenčnih cenah

Ogromna izbira damskih in
otroških slamnikov in čepic

V oddelku za gospode:

vedno samo najnoveljši klobuci, čepice, te-
lovniki, srajce, krauate, palice, dežniki,
rokavice in vsi modni predmeti. Za šport:
vse potrebščine za turiste, kolesarje, louce,
tennis, „Orle“ in „Sokole“

Narodne zastave,
znaki, tra-
kovi, i. t. d.